अभिवंद्य रामचंद्रं गुरुं तदुक्तं स्वरग्रंथं विवृणोमि यथाप्रज्ञं तदभिहितार्थानुसारेण
१ तत्र श्रीरामचंद्रनामा ग्रंथकृत प्रारिप्सितग्रंथपरिसमाप्तिपरिपन्थिप्रत्यूहापोहाय शिष्टाचारपरिपाल
नाय च गुरुं प्रणम्य चिकीर्षितं प्रतिजानीते भूरिशः स्वरशास्त्राणि रुद्रयामलादीनि युद्धशब्द उपलक्ष
णार्थः येन वादिप्रतिवादिदंपतीसुभटद्यूतकृन्मल्लादीनामपि जयपराजयप्रतिपादकत्वमस्य ग्रं

गुरूक्तमालोच्य स्वरशास्त्राणि भूरिशः वक्ष्ये युद्धजयोपायं धार्मिकाणां महीक्षितां १
बहुधा भिद्यमाना शिवोक्तस्वरतंत्राणि तदेकवाक्यतां भगवानयमेव वेद सम्यक् गुरुमार्गानु
गतो परस्तु लोकः २ वक्ष्याम्यहं यदिह किंचन सर्वसारमेतावदेव परिचिंत्य नृपः प्रवृत्तः एको
पि कोटिभटलोलपतंगदीपलीलामुदा नु भवति स्फुटकौतुकेन ३ नैतद्देयं दुर्विनीताय जा
त्वानं गुरुं नतोद्धि सम्यक्फलाय अस्थाने दीयमानेव वाचा देवी कोपान्निहंत्यनो चि
ताय ४ विनयावनिताय दीयमाना प्रभवेत्केवलं तत्तेवमत्फलाय उपकृत्यनुचिंत्यका
निशास्त्राण्युपकारस्य पदं हि साधुरेव ५

अस्य धार्मिकाणामिति ग्रंथाप्रामाण्यशंकानिवारणाय यतो यत्र प्रवृत्तोपि पापनृपतिः [illegible] पि धिः
पराभूयते एव रावणाद्दुर्योधनवत् १ नानामतबहुतरस्वरग्रंथविरोधं गुरुमतम [illegible] च प
विहरति २ ग्रंथस्यादेयतामाह ३ यन्न इष्यप्रतिपाद्यस्वरशास्त्रस्यातिगोप्यत्वमाह ४ प्रा राम
चयगमनाय साधुप्रदेयतामाह ५ १

सं॰टी॰
२

शेषात्तस्य पराजयः अत्र यद्यपि द्वे संख्ये पिंडितः शेषे तेन राम रावणयोः साम्यमायाति तथापि वक्ष्यमाणचक्रानुसा
रेण रामस्यैव जयः प्रागुक्तसंख्ययोरेव प्रकारांतरेण जयपराजयज्ञानमाह द्वाभ्यामिति प्राग्वद्द्वयोर्जयपराजयज्ञा
नमिष्टं तन्नाम नक्षत्रैः प्राग्वदानीयाष्टभिर्भजेत् शेषे चेत्तुल्यत्वं इत्याद्येककमेण समभवत्तदाग्निमांक
तुल्यशिष्टनामसंख्या जेतेति अंकाल्लतादिद्योतिता ०४६ ५७३ १२ एवमेकस्मिन्नंकेषु यन्नामवर्ण
संख्याष्टभागशेषोग्निमितस्य जयः यस्य तु पूर्वं तस्य पराजयः यथा राम रावणसंख्ये १०१६ अष्टभक्ते
शेषौ द्वौ २ द्वौ २ अत्राप्यविसाम्यमेव ६ अथ जयपराजयचक्रमाह तुलादीत्यादि एकादशांका लोष्टका
ष्टैकादशसु विलिख्य तदधः अकटतपशखगाप इत्यादिक्रमेण वर्णा लेख्याः तद्वत्तु नामद्वया
द्यसंख्ये तुलादीत्याद्यंकानुसारादानेयं उभयत्र द्वादशसंख्याविमुक्ते कार्ये तत्पुनः स्थलद्वयस्थ
अंकाल्लोष्टिर्भजेत् ६ ध ९ ए स ७ मा ३ नं० का १ स्थ्य यद्ये १२ रन्तोदरमितीवद्विते विधाय तस्मा
त्पुनर्द्वेहृति शेषं वदेन्वतः स्याज्जेता ● एवं व लपः सुधिया विधेयः ७

तु	ला	दि	भ	न	तौ	ध	स	गा	न	का
६	३	२	४	८	६	९	७	३	०	१
अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ए	ऐ	ओ	औ	अं
क	ख	ग	घ	च	छ	ज	झ	ट	ठ	ड
ढ	ण	त	थ	द	ध	न	प	फ	ब	भ
म	य	र	ल	व	श	ष	स	ह	०	०

शामि भाज्ये यत्संख्याशेषोधिकः स एव जेता राज्ञा सुधिया स एव जेता वल
पः सेनाधिपतिः कर्तव्यः उदाहृतिस्तु राम रावणनामाद्यसंख्ये प्राग्वत्सा
धिते यथा राम १७ रावण २८ एते संख्ये द्वादशोन्मे ५ १६ ० तेष्टहृतेशे
षे ५ ० अत्र श्रीरामचंद्रो जेता ७ अथ परजयपराजयचक्रमाह अ
कचटतपयशाः कलाः १६ अत्र ते ५ष्ठ ५वा ५ तर ५ शा ५ वेदा ४
धि ४ संख्या हराः अष्टौ वर्गा लेखा संधिनाकादशांत्याद्याः विवाह्य
यदीप्सितं जयप्रतिष्ठे हि द्वयन्नाम्नोः सवधिवर्गनायुतो समंत्रमि भाजि

राम
२

इहेयं परिभाषा कचटतपयवर्गैः पिंडान्तैरंकान् जगदिति स्वकृतकरणचिंतामणिग्रंथादाह लाघवा
तत्र ग्रामे गंगेत्यादि वर्णद्योतितान्यंचाद्यंगान् अकारादयः स्वरास्तु ऊर्ध्वाधस्याद्विलिख्य तेषामंकानामधः अच
स्वरान् अआइईउऊएऐओऔअं एतान् लिखेत् कथमित्यपेक्षायां सर्गखंडान्विनेति सर्गो विसर्गस्तदन्तं अः इति
अमः लृ लॄ इति खंडान्तरे अविनेति संबंधः अत्रान्याहरणे नयवण्णच प्रत्याहारा ग ना मृ ई उ इत्यादि क्रमेणाव
गतिलभ्यंते तथापि सर्गखंडान्विनेति उक्तलिंगादर्णसमाम्नायस्थाः अच्छवेन विवक्षिता दृष्टव्याः एषामंक
नामधः कादीन्वर्णान् ङकाररहितत्वेनैकत्रिंशत्संख्याकान् लिखेत् पंक्तिषु तद्वत् लिखेत् अत्रोपांत्यकोष्
ठयंतु लेख्यवर्णाभावाच्छून्यमेव स्यात् एतमिदं जयपराजयचक्रं सुबोधाय लिख्यते यथा एतत्त्रयो

ग्रां ५ मे ५ गे ३ गा ३ गं ३ ति ६ त्ति ६ ट ८ ह ८ ट ८ धि ९ तदधः सर्गखंडान्विना चः काद्यास्त्वालीषु तेष्वमरिस्तभ
ठयोर्नामवर्णांत्यसंख्ये खाब्धिशेषव्यशेषे विजयपरिभवौ दानशेषेन० [illegible] ली ६ मा ५ सा ० ली ३ का १
रि ७ जेताक्रमतद्द्रुमत्ताग्र्योग्यजत्पुत्रमाहौः ६

ग्रा	मे	गे	गा	गं	ति	त्ति	ट	ह	ट	धि
५	५	३	३	३	६	६	८	८	८	९
अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ए	ऐ	ओ	औ	अं
क	ख	ग	घ	च	छ	ज	झ	ट	ठ	ड
ढ	ण	त	थ	द	ध	न	प	फ	ब	भ
म	य	र	ल	व	श	ष	स	ह	०	०

बुंकमेलने संख्या २६ एते संख्ये प्रथक्प्रथ

जनमाह सुभटावन्योन्यप्रहारिणौ वीरौ अत्रापि सु
भटप्राश्ने गृहस्तामुपलनरार्थे यत्तावादिप्रतिवाद्यादीनामपि जयप
राजयस्तानीमितः अतो जयपराजयोः जिज्ञासितौ तयोर्नामस्वरव्यंज
नानाये ग्रामे गंगेत्याद्युपरिस्थाअंकान्स्वरान्व्यंजनं चाक्षिपति यथा
रामरावणयोर्जयपराजयविवक्षायां रामइतिनाम्नो रेफाकारमकार
रूपत्वेन चतुरत्वरूपस्य रेफाद्युपरिस्थांकाः ग ३ मे ५ ग्रा ५ ग्रा ५ ए
वं सर्वांकमेलने संख्या १८ रावणनाम्नि वर्णमे ३ ५ ग ३ ग्रा ५ एत
क्प्रथक्कृत्यातिननाग्रेभक्ते यन्नामवर्णसंख्यासशेषा तत्स्य जयः यस्य तु निः

६
सु॰ टी॰
३

उत्तराफाल्गुनीस्वात्यनुराधाश्रवणाषाढाधनिष्ठाउत्तराभाद्रपदारेवतीएतानिद्वादशभानि प्रतिपत्तृतीयापंच
मीसप्तमीनवमीएकादशीत्रयोदशीचतुर्दशीतितिथयः रविसोमगुरुशनिवाराश्चायमकुलगणः प्रास्थ
युद्धादेः प्रयातोयायीध्रुवंनिश्चयेनविजयते इतिफलम्

अआइउएतोप्रत्याहारोतत्तंगदहेता अईउऊओ
एतेपंचस्वराः कचडधभवएतन्मुखेषु तदादिवर्णास्वरेषु अकारादिकारवर्णितिथुस्वामिनः क्रमा
त्स्युः यथाकछडधभवानामकारः खजढनमशानामिकारः गझतफयषाणामुकारः घटथफरसाना
मेकारः चठदवलहानामोकारः तेषुअईउऊएतेपंचस्वराः पडद्वयमंत्रेषु नंदाभद्राजयारिक्तापूर्णा

स्वराः कचडधभवमुखेषु तज्जव्यंजनेषुस्युर्नंदादितिथयस्तेतिथिकपिलवतोऽपि
बालःकुमारोयुवमतरमृतास्त्वादिवर्णास्वरान्तेसिद्धचक्रेषुपूर्वोत्तरपंचपदूत्तर

नातिथीनांक्रमात्स्वामिनः तत्रापिप्रतिपत्तिथिकपिलवएकादश्यामाश्रमाणेनएकैकस्वरभोगः ततश्चै
कस्यांतिथावेकैकस्यस्वरस्यभोगः घटी ५ पलानि १७ प्राणा १ गुर्वक्षरोच्चारः ७ एवमहोरात्रव्याप्तिन्या
षष्टिघटिकात्मकायांनंदायांप्रातरभ्यपंचघट्यादिकालेप्रमानिस्तेयप्राणानस्तुतेनवसकृत्काले पूना
नामकारोऽपिपंचप्राणएषांतावंतिकालभोगः एवंपंचस्वरभोगकालेघटिकाः २७ पलानि १६ प्राणाः २
गुर्वक्षरोच्चाराः २ ११ पुनरकारादिपंचस्वराणामेतावत्येवकालेभोगः तेनभुक्तघटी: ५४ पलानि
३२ प्राणाः ४ गुर्वक्षरोच्चारः ४० पुनरकारभोगस्तावत्येवपंचघटिकादिकालेतेनषष्टीघटिकाः अहो
रात्रिजाः पूर्यंते पुनर्भद्रायांतिथौप्रातरारभ्येकारस्यभोगः ततःउकारादौभाएवंजयायामुकारादौ राम॰
३

तायां यन्नामवर्णांकशेषोऽधिकः स विजयते गुरुत्वशेषस्तु पराभूयते उदाहरणम् अस्मिन् जयपराजयचक्रे रामरावणानामाक्षरसंख्यानीयते रेफमात्रवर्णाः लरस्यांकोऽलकारश्चेति तत्र अकारः प्रथमवर्गीयत्वात्स्थाने फोदकारश्चेति तामकारः षष्ठवर्गीयत्वात् ककारश्चेति तत्र एकांकः अकारश्च प्रागुक्तदशांकः ८ एवं रामनामवर्णांकयोः
३४ द्वयोः सप्तभागशेषो ६ ६ अत्र समशेषत्वादुभयोः साम्यं ८

अंबुधाव करणादेवत्यं शतभिषक् ताराणि चत्वारिभानि दशमी षष्ठी द्वितीया तिथयस्तिथ्योः बुधवासरश्च त्रयं कुलाकुलगणाः रात्रौ युद्धयोः संधिकरो द्वयोर्युद्धनिवृत्त्या प्रीतिं करोति अस्मिन्नाम्णेपुद्धाद्यारभे संधि भवतीत्य

द्वष्टापतिर्देवास्य ९काश्लाउर्गरनद्युतौ नाम्नोः समभाजितायां स्याद्विजयाधिकशेषवेदे
द्वंबुधो दशमी षष्ठी द्वितीया बुधाः रात्रौ संधिकरः कुलाकुलगणाः स्यात् भौजयार्थकुलाः
स्थितभानि शशितिथयो युग्माः कुजो भार्गवः संघान्यौ कुलसंज्ञको विजयते तत्र मिश्र

अ	द	फा	ति	घा	स	का	ला	रि
आ	[illegible]	५	६	४	७	१	३	२
इ ई	ए	क	च	ट	त	प	य	ष
उ	ऐ	ख	छ	ठ	थ	फ	र	स
ऊ	ओ	ग	ज	ड	द	ब	ल	ह
ऋ	औ	घ	झ	ढ	ध	भ	व	ल
ॠ	अं	ङ	ञ	ण	न	म	श	०
लृ ॡ	अः	०	०	०	०	०	०	०

थे: कुलगणास्तव वक्ष्यमाणाः स्थाप्याः स्थायिनः उभयोर्धीशाः सजयार्थे जनकारी
स्यादित्यर्थः स च कुलसंज्ञो मासाख्यः तिथिभानि चित्राज्येष्ठाविशाखापू
र्वाषाढाश्रवणापूर्वाभाद्रपदाश्विनीकृत्तिकाम्रगशिरःपुष्य [illegible] पूर्वा
फाल्गुनीसंज्ञानि द्वादशभानि [illegible] चतुर्थी अष्टमी द्वादशी च [illegible] इति
लचतस्त्रस्तिथयो दश स्यात्पैत्रयाशास्त्रम्नायुग्माश्च भौमश्च [illegible] तारको
चार्थः मत्वे कुलगणाः स्यादयजयकृत् अन्यूद नक्षत्र भेन तिथिवार
व्यतिरिक्ता गणा अकुलसंज्ञकाः सच भरणी रोहिणी [illegible] सर्वसमु [illegible] मा

स॰ टी॰
४

शकेषु १८ मिथुनस्याद्यषट्सु नवांशकेषु च अकारदेशः मिथुनान्त्यत्रिनवांशकेषु कर्कसिंहयोः एवं दशांशेषु च इका
रः कन्यातुलयोर्वृश्चिकाद्यत्रयेषु च उकारः वृश्चिकान्त्यषट्के षु धनुषि मकराद्यषट्के षु च एकारः मकरान्त्य
त्रये कुम्भमीनयोश्च ओकारः एवं भा २७ मेषादिचन्द्रविंशतिनवांशकानामीशाः परस्परं मिथुनके
२१ एकविंशतिसंख्यानां नवांशकानामिकारादयः क्रमात्स्युः
अश्विन्यादिरेवतीनक्षत्रादिसप्तस्व आर्द्रान्तेषु नक्षत्रेषु अकारः प्रभुः आर्द्रादिषु पुनर्वसुः ततः आरभ्य पंचसु ऊ
त्वाः इकारोकारायाः स्वरादेशाः एवं सप्तविंशतिसंख्याकभानां पंचस्वराः ईशा भवन्तीति द्वापष्टेः सुद्राटे
प्रावर्षेषु प्रभवादिवर्षाण्यानेषु संवत्सरेष्वकारईशः प्रमाथ्यादि द्वादशाब्देषु शब्देषु ईश्वरादिषु का
रः शोभनादिष्विकारः राक्षसादिष्विकारः यतः संवत्सरस्य ऋतवः षट्

अ	इ	उ	ए	ओ
प्रभ	प्रमा	ईश्व	शोभ	राक्ष
वसं	ग्री	१२	१२	१२

उत्तरायणस्तेषु चैतेनत्काद्यभागानवराभुक्त्वा ततः परेयनेत्वइरितो कृष्णा
दायभाद्वदेहसप्तइरिपाषाढेन भस्यु घोषोषःशीरविप्रकऊर्ज्जं
वसंताद्यृतुष्वकारादयः देशाः षट्ऋतूनां दिनानि शोमत्पासेन पंच अष्टत्रिंशति ३४५
तद्विभागस्तु मासौ दिनानि ७३ एकैकस्य भुक्तिः एवं षट्ऋतवो नक्ताः स्युः द्वादशवो
षिक भोगस्थल भोगो भावांतर भोगमासं तेषां द्वादशानां १२ ऋत
नां च काये ११ भोगस्य कालस्तेनैकस्वरानांतरभुक्त्याप्रभुत्वमित्यर्थः द्वादशाब्द
भोगो यथा वर्षः १ मास १ दिन ७ घ ४३ पलानि ३८ प्राणाः १ गुर्वक्षराः १ इति
ऋतुभोगादिनानि ७३ एवं कालद्वाषष्ठ्यंतर भोगदिनानि ६ घट ५ लानि ११ इति
प्रतिस्वरभोगकालः दक्षिणायनेऽपरे
उत्तरायणयोर्द्वयोरनयोरकारेकारावोनापरेऽस्वराः

एवं
४

नां रिक्तायामकारादीनां पूर्णायामोकारादीनां यस्यस्वरस्य यातिथिस्तस्यानस्यां त्रिमिभेभोऽन्येषां द्विद्वी तिः
भाव: संप्रति स्वरावस्थामाह नाम्नइति याद्यादिनाम्नो यस्माद्यो वर्णस्तत्स्वामियोग्यकारादिपंचानां म
ध्ये स्वर: सतस्यवाल: तदग्रिमकुमार: तदग्रेयुवा तदग्रेवृद्ध: तदग्रेमृत: एवमन्येषां ग्राह्या: स्व
रादिकानाम च्युतादिनाम्नानुवर्णाभावादकारादिरेव वर्णस्वरो ग्राह्य: तत्फलमाह सिद्धीति वालस्व
रभोगकालारब्धकार्यात्कुमारस्वरभोगकालारब्धकार्ये अधिकासिद्धि: एवं कुमारकालाद्युवकालेऽपि
ह्याधिक्यमिति युवस्वरात् सिद्धेरुत्कर्ष: इतरयोश्च वृद्धमृतयो: स्वरयो: सिद्धेरुत्कर्ष: इति युवस्वरभो
गकालस्तात्वाकार्यारम्भ: कार्य: एवं तत्कृत्यमाह छिपित: शत्रोर्मृत्ताचिमृतस्वरभोगकाले युद्धमेतो

सेयाशिनोऽन्नगम्येर्भं गोमतलुदेत्रेशानेकदापिनो श्रुनवांशकेजातः भोरेकरेतु परतो
स्यादित्यत्र लिख्युरवाग्रेपिपंचकेषु

युद्धं कुर्वंतो स्वयुवचस्वरे जय: ॥७॥ अथाकारादीनांग्रहरा
शयुदयं चाह मेगलारित्यत्योरेतन्नोऽप्रभृतानां चरा
कासिंहानामकार: स्वामी एवं च राशिभ्युगुकारउदि
योस्तद्राशीनां च कन्यामिथुनकर्कटानामिकार: स्वा
एवं वृहस्पतेस्तद्राश्योर्मीनधनुषोरोकार: स्वामी
योरोकार: अथ नवांशे प्रत्वमाह अथेति अजान्मे
षादिद्वादशराशीनांनवांशका: १०८ तेषांमध्ये

अ बाल:	इ कुमा:	उ युवा	ए वृद्ध	ओ मृत:
क छ ड ध भ व	ख ज ढ न म श	ग झ त प य ष	घ ट थ फ र स	च ठ द ब ल ह
नं॰ धु॰ ५	मं॰ पु॰ ५	जं॰ पं॰ ५	परि॰ पं॰ ५	सृ॰ पं॰ ५
मं॰ सू॰	बु॰ चं॰	वृ॰ ह॰	शु॰ क॰	श॰ नि॰
मे॰ वृ॰ सिं॰	कं॰ मि॰ क॰	मी॰ ध॰	तु॰ च॰	म॰ कुं॰
रवौ ५	तुनवे ५	उफा ५	अनु ५	श्रव ५

श्रोशान्वितनद्राः
शीनांमेषवृषभसिं
ह: एवं बुधचंद्र
मा एवंबुधयोश्च
शनेर्मकरकुंभ
समारभ्यतेनम
सवद्रुमयोनवा

स्व·टी·
५

द्स्वरः मात्रास्वरो वर्णस्वरश्च प्राग्‌उक्तः ग्रहस्वरस्तु नक्षत्रराशिश्च ग्रहसंबंधात् ३ पिंड
स्वरः प्राग्‌उक्तजीवस्वरश्च ५ भजन्मनक्षत्रे तदधिपः स्वरः ६ नक्षत्राराशिलग्नस्वरयोश्च ७ एषां मात्रादिस्वराणां यासं
ख्याता सामैक्यं पंचभिः भक्ते शिष्टो योगिकः स्वरः साध्यते मात्रास्वर आकारः प्रथमत्वादेकसंख्यः १ वर्णस्वर ए
कारः चतुःसंख्यः ४ ग्रहस्वरस्तु रामनाम्नस्तुलाराशित्वात्तदीशः शुक्रस्तत्स्वर एकारः ४ पिंडस्वरस्तु प्रागुक्तरीत्या

श्र	रु	च	ट	त	प	य	श	व	मः
१६	५	५	५	५	५	४	४	०	०

ओंकारः ५ जीवस्वर ओकार एव ५ एवं नक्षत्रस्वरो होडाचक्रानुसारेण चित्रानक्षत्रत्वा
त्स्वर उकारः ३ राशिस्तु रामस्य तुलात्वात्तत्स्वर एकारः एतत्संख्यैक्यं १६ पंचभागा
च्छिष्टे १ अतो रामस्याकारो योगिकः स्वरः १३
योगाच्चायोगिकस्वरेण योगभजनयोगमार्गेण वने तदुदये तत्काले नद्युवेन्यकुर्वीत।

रामजनेवर्णाचासर्वेमावहेत विशेषतस्तु संग्रामं सद्भिः सर्वेस्वरगणाः १४ तेषामचोल
लोचनाम्नोरलोनुमिलितामपहताशयस्ता हीनामतिविजयमाहत्ताधिकामात्
यदिवापि
तिभावः वर्णाचावर्णस्वरेणसर्वेकमोवहेत्कुर्यात् विशेषतस्तु वर्णस्वरानुकूल्ये)
तेषां अई
संग्रामं कुर्यात् सर्वस्वराणाम ग्रणीमुख्यः १४
अ ए ओ इ इति प्राग्‌उक्तानां पंचानां स्वराणां तत्सर्वे संबंधिनो हत्तां च संबंधिनो मिति: संख्या लेयश भ ७ रा २ य १ एवं रूपा
स्यात् तेन अ क ख ड ध ब ना ल ३ इति त्रिसंख्याः ख ज ढ न म शा ना य १ प्रत्येका संख्या ३ ग फ त प य सा णा भ ४ इति
चतुः संख्या ५ घ ट थ फ र सा नां रा इति शेषसंख्या ३ उ च ठ द व ल हा नां य १ इत्येका संख्या नाम्नोर्थयोजयपराजय
ज्ञानमिष्टं तन्नाम्नो येलः स्वरावर्णास्तेषां संबंधिनीयां संख्यां तु भराये तत् प्रतिस्वरं मीलिता सतीपृथक्कृ
चभिर्हृता चस्यात् सा संख्या चेदितरापेक्षया हीना तदा तन्म्रतिं हीनना मसाम्यस्यमरणमाह इतरापेक्षयाधि
का चेत् मात् तदा विजयमाह अधिकसंख्यस्य सा संख्या तरेतरतुल्या समा चेत् समसंग्राममाह यदिवापरतानरे
सर्विद्वयोरातोराह अवर्णसंख्याग्रहणेपिनिषिद्ध वर्णानां ङकारणाकारादीनां नास्तिसंभवे शून्यमवग्राह्यं न

ह्रस्वाव कारे कारो कृष्णान्ययोः कृष्णशुक्लपक्षयो रीशो   राधे वैशाखे तस्मिन भाद्रपदे सहा
मार्गशीर्षे तस्मिन् ऋकारः प्रभुः इषे आश्विने आषाढे न भसि श्रावणे चर्द्वकारः प्रभुः मघो चैत्रे पौषे च उका
रः प्रभुः शुक्रे ज्येष्ठे ऊर्ज्जे कार्त्तिके चै कारः प्रभुः माघाद्ययोर्माघ आद्ययोस्तो माघाद्यो माघफाल्गुनौ
तयोरोकारः स्वामीति सर्वांतरभोगः द्वूहापि प्रावल्लेयः एतावता वर्णस्वरा प्रपंचिताः १२
नाम मुखे नाम्न आरम्भे तत्रयोर्णावर्णा त्तस्मात्ततनु तोयः स्वरः समात्राखरः स
वासावच्चनदजित्यर्थः सच मंत्रादिसाधनकर्म्मणि व्वनुकूलो ग्राह्यः   नाम्नायेहलो वर्णास्त
ते षांये वर्णमात्रावर्णोपेतयासंख्येतयो रैक्यं जीवस्वरो भवति स च शुभमहल्लकल्पे ग्राह्यः अस्य जीवस्वरस्य
संख्या किंदापि चमि प भागो न पदिशेष पिकार्य्यः भागाय शिष्टांकलत्ते संख्ये एवाकारादि पंचस्वरो ग्राह्यः स्वस्य शेष
स्वरवर्णजैव तुल्य ह्नां त्रोष्टान्सि द्वौ हल्लघं संख्यैकां तप १६ संख्ययान्वयियशोः काद्यमिर्प
ज्ञात्रिकवर्णाकेक्यमपहृते: शेषस्थस्य सकृते मात्राणां ग्रहदपिंडजीवभग्रहाज्जेक्यान्म
नु पंचमओकार एव ग्राह्यः अस्य जीवस्वरस्य संख्या किं स्यान स्थैषु स्यादित्यपेक्षायामाह   अ
इत्स्वरेषु तपसंख्ययाचोद्गृशसंख्ययाच्चनुच्छिन्ने षु अआइईउऊऋॠऌॡएऐओऔअंअः इतिषु शिषे वर्णा श
वर्णा याश्चनुष्टिस्त्रः संख्ययोरित्यर्थः काद्यैक वर्गाद्येवर्णाजाते कचटतपयश्ष वर्गेषु पसति प्रत्येकं पंचान्येरंसजित्य
र्थः वेषु द्वाद्याय जीवस्वरस्य चक्रमेव लिख्यते यथा त्राम्यो दाहरणं रामनाम्नो रेफाऽऽकारमकाराऽकारहपत्वात्ि
२द्वि२ ऐक्ये पक १ संख्येवयं १० पंचभागो शिष्ट तेन रामस्य ओकार एव जीवस्वरः पिंडस्वरमाह   मात्रि
कामात्रास्वरः वर्णाकावर्णास्वरस्तत्संख्ययोरैक्यमपहरणाकृते यःशेषः सः पिंडात्पिंडस्वरो भवतीति
संबंधः सचम्वाः सत्कृते मत्कारे सज्जीकरणे ग्राह्यः उदाहरणं यथा रामस्य वर्णास्वरं एकार अन्तं थत्ता चतुर
स्रसंख्याः मात्रास्वरस्त्वाकारः प्रथम्याद्येक संख्याः तयोरैक्यं पपंचभागे शेषस्तद्येतः ओकार एव रामस्यापि

अर्कः स्पर्शादिने दिने द्वितीययामार्द्धतो द्वितीयं यावत् याम्यस्य प्रथमातिक्रमे कारणाभावात्
प्रथमस्यार्द्धं तदारभ्य प्रथमयामस्य द्वितीयार्द्धमारभ्येत्यर्थः यामे यामे प्रहरे प्रहरे तत्तीयात्तीयां दिशं हन्ति कां
दिशमारभ्येत्यपेक्षायां प्रतीचीप्रभृतीरिति सर्वादिगये ह्यायामूहनं यामेनान्दतिर्णादिशं प्राग्गतयोर्याम्ययोर्येप्र
थमद्वितीयार्द्धे तयोर्योगात् न प्रथमचतुर्थयामयोः प्रथमद्वितीयार्द्धयुग्मेन यामाद्धं हतीतिभावः एवं रविदग्धादि
प्राप्तकालेषु शुभेत्याज्याः दग्धप्रहरस्य शुभेकर्मणि त्याज्याः १८
चन्द्रदग्धादिशामेशान्यादि विदिशा तत्संविधिनो राशीदिने यामे यामे प्रहरमात्रे कालेन निहन्ति कोनाविन्या
द वृषकुंभौ ऐशान्याग्नेयीस्थो प्रहरमात्रेन निहन्ति मृगोमकरस्तं चाग्नेयीस्थं सिंहं चदक्षिणादिकस्थं द्विती

तर २ वा १
पू॰ अर्द्ध

माद्धेन एव यामे यामे तत्तीयां च ततस्तृतीयां अर्कः प्रतीचीप्रभृतिनि
माद्धयुगेन याम्याम् १८ ईशादिप्राक् चन्द्रो यामे यामे निहन्ति वृषकुं

उत्तर रविहत चर प्र १
द्वितीय दिग्यामम् दं
प्र अर्द्ध

न्वितथा कन्या मिथुने क्रमेणैव १९

प्रअर्द्ध पे यामे निहन्ति धन्विधनुने अर्थतदिकस्थं तत्तीययामेन निहन्ति ई च ८ ग्राम उ क दक्षि
मिथुने वायव्यादिकस्थे तुर्ययामे निहन्ति एवमेशानीतः क्रमेणावि

प्र २ द्वि १ प्रअर्द्ध दिशो दक्षिणा च दिकु तत्रस्थिता राशयस्त्रं अन्वमसाप्रथमप्रहरमारः वामि प नैर्ऋ
प॰
भ्ययामचतुष्केषु चतस्तः स्युः अत एवं तादृशाः स्तराशयस्त्र प्रथमादिषु प्रहरेषु त्याज्याः १९
गृहनामायद मेदार्द्धप्रहरे; षोडशसंख्ये प्रहरार्द्धे दि
नरात्रीसंवंधिभिराग्नेयीदिशमारभ्य यक्षेयषष्ठी दिशां प्रहरार्द्धप्रमाणेन दिवादिने निशि रात्रौ चन्द्र
न्यात ततश्च युनिशावीरहयेकेका विग्यता भवति अतश्च गृहदत्तादिकुमारमुख्येन तद्दिकारिष्टप
तन्मुख्ययात्राहिता नराणाः २०

नेत्र्यकारादयोमचः स्वराः पूर्वादिदिक्षुअंधेचवर्गाःसमायांयुद्धस्थानादेरस्रसन्नि

विज्ञातव्याः तत्रपूनिस्वरविषयेचत्तयेचनिजयुवस्वरमाश्रितोभटः सुखंजयेदरीनितितात्पर्यार्थः आद्ययोर्बा

लकुमारयोर्घातादनंतरंप्रहारेलग्नेसतिजयः पर्यंततः स्यादित्यर्थः अन्तिमयोर्वृद्धमृतयोर्ज्ञेयानस्यादित्यर्थः।

स्वशत्रुवलावलाभ्यांस्वंयुवस्वरदिशंशत्रुमृतस्वरदिशंशत्रुंकृत्वादुत्यस्वस्यस्वरवलेशत्रोस्तुवालभावेयुद्धवा

दाद्यर्थेतांदिशामादद्यीततत्रस्थितायुद्धादिकुर्वीत उदाहरणं अत्ररामरावणयोरकारः स्वरोवाललत्नदिगुत्तराग्र

तल्लयोः प्राच्यांयुवस्वरः अतस्तदिशिरामरावणयोर्वलेइतिभृवलत्तान २६

वेशानीतः वेशानीदिशामारभ्यप्राच्यांदिशः क्रमेणाग्निमाविवक्षितास्तास्त्वष्ट

० २।० अ ९।१८ मो आ।१०।११ गु

द्वंतरगाश्रुतेचसुखंजयेद्यूनिजयस्तघा

नोन्निमयोर्स्वेशत्रुर्वलावलाभ्यांभुवमादद्यीअरा।१२।१ दिशाशयः दक्ष।५ मृ

शानीतः मित्तकुजशनिरविग्रहराशय

वा३।६ वु ५४।चं नै।०।१ गु

गुरुग्रहयोः रतउदग्निशोग्रगहयोस्तु

ल	य	भ	रा	य
३	१	४	२	१
अ	इ	उ	ए	ओ
क	ख	ग	घ	च
छ	ज	झ	ट	ठ
ड	ढ	त	थ	द
ध	न	प	फ	ब
भ	म	य	र	ल
व	श	ष	स	ह

काष्ठिग्रहभूतारामयोतिविज्ञातव्या यथाश्रक्रराशिर्वृषतुलेसवेशान्यांभौम

स्यराशीमेषवृश्चिकौनेशाच्यांशनेमकरकुंभौतावाग्नेयां रवेर्गृहंतत्रसिंहःस

दक्षिणस्यांइंद्रोगृहेकर्कःसप्रतीच्यांगुरोर्गृहेधनुर्मीनौतयो

ए अ आ

रुत्तोदिकुनेऋतीउदीचीचदिक्क्रमेणात्तेयाजोवुधस्यग्र

उए ओ द ई

हेकन्यामिथुनेतेवायव्यां

वा प३ नै

अथ:राहु:यामार्द्धै: प्राग्वालांतकशंभुपाशिहुतभुकपोलस्परक्षोदिशा: इति कथमित्यपेक्षायां षष्ठषष्ठीमिति प्राच्यादिदिशो गच्छन षष्ठषष्ठी दिशां याति तत्क्रमेण स च राहुरर्कवत् प्रदक्षिणो बलप्रदः अयं

१५।२४।१ २१ आ २१० भाव: राहु प्रातरारभ्य यामार्द्धं प्राच्यांतिष्ठति तदनु षष्ठीं दिकं वायव्यां तस्यां यामार्द्धं तिष्ठति त

३।२।१० मकरन्द ६।१४ तः षष्ठीं दिकं दक्षिणां तस्यां यामार्द्धं तत ईशादिशि एवं क्रमेण षष्ठीषष्ठीं दिशं यामार्द्धं यामार्द्धं

बा।२२ २०।१६ ने३।२२ यामार्द्धं याति स च सकलकार्येषु पृष्ठे दक्षे भागे च शुभान्यत्राशुभ:

निशि तु पाशिकक्रम: पश्चिमदिशमारभ्य षष्ठीषष्ठीप्रहरार्द्धैरिति पश्चात्तेनेष्टवादृ

प्राग्वालांतकशंभुपाशिहुतभकपोलस्परक्षोदिशो षष्ठीनिशि पृष्ठेदक्षिणात:शुभोद्विघटिकोमोनुयेतुर्य्या ग्वगितप्रतीचीदिश: २५

रद्रिपाशिककुभोसौषष्ट वाक्यवनेंद्रणदसहिम

६	४	५१	आ ६	६	८	५५	आ२	
उत्तर७	दिवा	द ३		उत्तर३	रात्री	द ७		
वा २	५५	नै ८						
[illegible]वालेउ्आ१निा	वा ६	५१	नै ४					

पश्चिमाग्नेयोत्तरनैऋतिपूर्ववायव्य दक्षिणेशानदिश:इत्यर्थ: अथ द्विघटिको मोहूर्तेकराहु: प्रातरारभ्येशानीतआरभ्य चतुर्थीदिशां मुहूर्तैर्याति दिनरात्रौ द्वात्रिंशन्मुहूर्तैर्दिशां चत्वारो भ्रमा: तत्क्रम: ईशानदक्षिणवायुपूर्वनैऋत्युत्तराग्नेयपश्चिमा २४

६।१।२।१०	५४।१२।२।	०।१५।[illegible]
[illegible]५	२८	३३ आ
उत्तरा।६।	मुहूर्त ६	द २।१०।
१४।२२।३०।	रा मु ११	१८।२६।
३।११।१९।	८।१६।	५।१३।नै
वा। २७।	२४।३।	२१।२९।

राम ७

अर्कोयदि दिने पृष्ठे पृष्ठप्रदेशे दक्षिणप्रदेशे वा स्यात्तदा छा
या पुरतः स्यात् पृष्ठप्रदेशे वामप्रदेशे वा जायते तदा चंद्र यायी स्थायिनोर्जयः किंत्वयं विशेषः अर्के वहति दक्षिणभा
गस्थपिंगलाख्यरविनाड्यां प्राणवायौ च वहति तदा यायी स्थायिनोर्जयः अयं तु विशेषः वामभागे तु चंद्रे चंद्रना
डीवहे च यायातुर्जयो न स्थायिनः स्थायिनो वा मार्गतो गते चंद्रे रविनाडीवहे च स्थायिनो जयो न यायिनः
तथा पदेपश्चिमे ऊर्ध्वप्रदेशगतः शशी चंद्रो वाम एवं २१
स्पष्टार्थः उदगामनं तु नैऋत्यरागतस्य चंद्रस्य स्वमध्याह्ने वा द्वौ तु नरतश्चंद्रगतिः सं

पृष्ठोऽर्कोयदि दक्षिणोपि पुरतः छायाथ वामे जयः किंत्वर्के वहती या यायिनि विधौ वाहस्थिते स्थायि
नि छाया दृष्ट्वा गदक्षिणा निशि भशी वामे गतो वा जयो यातः स्यात् चंद्रे वहे परस्य तु रवे वामः पश्चात् ष्टः
न्यः २१ प्राचीमुदीचीं वा चंद्रे गते स्यायायी जयी भवेत् प्रतीचीं दक्षिणां वाग्ने यायी विजयमान्
यात् २२ वायुः पृष्ठे दक्षिणे च वहन् सूचयते बलं संमुखीनश्च वामश्च भटानां भंगसूचकः
२३

भवति इति रवींदुस्वरछायाबलानि २२ पृष्ठे दक्षिणे च वहन् वायुर्बलं सूचयते सं
मुखीन संमुखे वहन् वामश्च वायुर्भटानां भंगं पराजयं सूचयते इतीति वायुबलम् २३ श्रीराम

सूर्योदिवारा ··· स्यादिदिनानितद्गतोयोहालांतकाभसंखिश्र २८
त्रि३षट्कै१चतुः४सप्त७द्वि२संख्येलग्नेद्वादशयामार्द्धेनीतेन. ··· लसयुद्धसमयेवर्जनीयः स्याादिवारेसेवकमो
तरेषुवर्ज्याणिप्रहराद्धीतरा ··· ··· चतुः सप्त द्वि ··· त्रिषट्संख्यानिस्यादिक्रमात्प्रहरदलानिस्व
हितार्थे कर्मान्तरेषु ··· वारेशोरव्यादिलग्नमेद्धाशाचादिशानि ··· क्रमेणाप्रदक्षिणस्याजगतानाग्नियादि
दिगतान् चंद्रादिवारप्रहरार्द्धभोगाख्याविन्यस्ययदायस्मिन्दुप्रहरेयस्यांदिशिग्रहानिःस्यान्तदातस्मिन्का
वागरेभोवारप्रहरेनिलस्याग्रनंतरायाघटिका
लेताककुंभेसन्मुखेनयायात् २९

मध्यम७खिरयामदलेमलुकाल:सूर्योदिवासरगतोपुधिवर्जनीयः भा४मा७२२
मदलानिभानुवारक्रमादपिनरःस्वहितार्थमत्र २८ वारेशामैंद्राविनिवेश्यपश्चे
नगतान्क्रमेणायामार्द्धभोगाख्योनिरतियस्यांप्रदानयायात्कककुंभतदानीम् २९
माथमाश्रवारपाहोरा रविसितबुधेंदुशनिगुरुभौमानामरिखगस्यसावद्धो
मदलग्नःप्राग्भागकगडन्नारहा.स्यात्कुचाधरश्रोतिशिराहतिप्रहारोरवेः
इष्टकालेरवे हुयेप्रहरणाशत्रुग्रहस्यापितुसाद्धीनः किलहोरयाहदिमुखस्कंदादियुद्धे
द्विघ्नाः पंचमिरान्नाः वक्ष्यमाणग्रहक्रमेणातस्मिन्नहनियोवाराधिपस्तमारभ्यहोराभवं ३४ ३२ २६ ··· ५२
तिग्रहक्रमरविशुक्रबुधचंद्रशनिगुरुभौमाऽतिएतद्रुदसंवंधिन्यःक्रमाद्धोरास्युः ··· ···
इष्टकालभवामाचस्वशत्रुराशायेईशाग्रह ··· संबंधिनीचापित्याज्याः ३०
विरुद्धायामार्द्धेषु ··· ···
द्वाचरणावामांसप्रहारः विरुद्धग्रहभवलुप्रहारःप्राग्भागकशरीरस्याद्धेभागकद्वय ··· ··· ···
र्थेः विरुद्धराहुभवलुकुचाधरे विरुद्धरवलुप्रहारःकेत्स्यात् शत्रुग्रहहोरायाश्रूणां इतिकालः रा म·
८

प्राक्तो मानतायुक्तमदिन्दुदर्शनांतिथ्यर्द्धयामार्द्धदंष्ट्रोमावान्तदंतायास्तिथयस्तासांयदर्द्धं
पूर्वैर्गतद्वितिक्रमेणाकारणाभावात्तस्मिन्येयामार्द्धोऽर्द्धप्रहरोऽष्टमांसंख्यातेः कृत्वाणतीतिसंबंधः अयंद्विती
र्द्धपितिथीनां राज्ञोयोगिनीप्रागुक्तदिक्क्रमेणोतीतिलाचार्कवस्तुष्टदिक्षिणेच शुभफलप्रदा अयंभावः प्रतिप
दाद्यष्टम्यंतशुक्लकृष्णतिथिषु प्रागुदगाग्नेयनैर्ऋत्यदक्षिणपश्चिमवायव्येशानीषु योगिनीचरति एवंन
वम्यादिपूर्णिमांतासु तिथिषु वायव्यपर्यंतदर्शविशान्यां योगिनीनरपतावुक्तं अत्रोत्तराणि वंव्याख्येयं दर्शा
नेः षोडशतिथिभिः अतः सप्तम्यापौर्णमास्या च वायव्यमष्टम्याममावास्यांचैशान्यां योगिनी टीकाकृ
द्भिः यद्द्वौ वायव्ययोगिनीत्युक्तं तन्न नरपतिमतमवलोक्य लिखितं प्रथमसप्तमचतुर्थत्तृतीयाष्टमत

रुद्रोवाक्रुल्याख्यवानेशादिन्दुदर्शतेलितिथिभिः लिध्यर्द्धप्रहरैरे तिरविवत्तुयोगि
मारीवाराहीवैष्णवीयैद्रीचम्याता चंडिकाचमाहेश्वरीमहालक्ष्मीख्याच १
गर्ह्युक्तायस्वेकार्यपात्रुलक्ष्यंनिहंति अष्टसर्वंभ्योवनेभ्यान्तदेततसंत्येपा

तीय द्वितीयतृतीयादिदिशाद्रत्यर्थः किंसभल्लदलेनागड इति संकेततः यामार्द्धयोगिन्यपियत्ति।
पे३१८ पू३१९ आ१२७ थोपत्रदिशिवर्तते ततआरभ्यप्रातरादियामार्द्धः किंसभल्लदलेनागादिइतिदिद्वयाति।
लक्ष्मी ब्राह्मी वाराही एवंतिथि २५ एताः क्रमात प्रतिपदादितिथियोगिन्यः पा
३२१०१ वाग्निर्देपाश मार्द्धयोगिन्योपितिथियोगिनीमारभ्य प्रथमसप्तमचतुर्थतृतीयाष्टमतृतीयद्वितीयतृ
कौमारी चकुम ऐंद्री तीयाः किंसभल्लदलेनागड इति संकेतिताज्ञेयाः एतत्पद्यस्याग्रेयप्राक्तोमानतेतिश्लोको
वा०१२५ वद्वै१२४ धा१२०ऐ ज्ञेयः यस्यपुमोराद्रुप्रयुक्ता
माहेश्वरी चंडिका वैष्णवी
योगिनीष्टदेदलेचम्यात एवंयंपात्रुलक्ष्यं तद्बलमाहात्म्यान्निहंति ततदृद्धुर्योगि

मु.टी.
२

नामार्कचंद्रभानियद्दिनेत्रीणपिएकस्मात्स्तुतद्दिनंयुद्धेवर्ज्येयेच्छतियुद्धवर्ज्यंनक्षत्राणि ३३
प्रातिचंद्राद्याःवारेशाःप्राच्यादिदिक्षुभामारेत्यादिनाप्राङ्निरुद्धे विशेषतःस्वणामवेति सामान्यतस्तुतत्तद्वारेण्णः
दितेतेनततद्दिशिफलदृष्टं तत्रप्राच्यांसकलेदिशियात्रार्थेवर्ज्ये तत्रैवयोज्जनात्स्वत्वादिनसवद्विठष्ठशतमप्रहरा
द्वेयोःक्रमाच्छूलंमतमैप्राच्याम्हक्तेयामाद्ध्येयोर्त्यजेदेएवमन्येपितत्रादिशितत्तयामाद्ध्येत्याज्यावाराःगुरुःस्व
वारेत्र्यष्टमयामार्द्धे दक्षिणास्यांदिशिफलेतत्स्र्यशुक्रोस्वस्ववारदिनेचतुर्थेततीययामार्द्धयोःप्राच्यांदिशिफ
लकुजबुधौस्ववारयोरुदीच्यांद्विपंचार्द्धयामयोःफलएतेग्रहराड्डाल्लतद्वारेतत्तद्दिशिविशेषेणवर्ज्याःसाम्या
न्यतत्तद्दिनानिसकलान्येववर्ज्यानिइतिवारटिकफलम् ३४

स्पष्टेनाड्योनत्राणंभिपरिशेषयोर्गतं मर्मपितत्कालेशशिनोरव्याद्यागतिन्नतिछ०लब्धघ
टिके ३५ पंक्तोशीवावलतिर्गतिनाएनुगातोड्डलीकोगम्यलत्रघुतमुहूर्त्तप्रायंकर्त्तरीयुत्तसंज्ञे स्यायीन्नो
याप्युरुपत्तिरिमोजीवगौतज्जयायप्रोक्तमधोकिमपितुवर्कर्त्तरीजगधतप्र ३६

भस्यनक्षत्रस्यतत्तद्वहमुक्ताद्यानाड्यस्ताधोफ्नानवभिर्गुणिताःनखात्रिविंशतिभागस्तत्रलब्धंयतभागेप
रिशिष्टंचयत्तयोर्लब्धपरिशिष्टयोःसंबंधिनीगतिविद्यमानेशशिनक्षत्रेतत्कालिकेनतत्कालभवेगतवर्त्तमान
नक्षत्रेइत्यर्थःनाप्रकारेणाख्याद्याःस्र्यादिभुक्तागतवर्त्तमाननक्षत्राणिस्फुरित्यर्थःघटिकानुद्दश्राम्ने गतिन्नु
लितवःस्र्यादिभोगयनक्षत्राणितद्भोगकालस्पष्टःशः ३५ वलितोविपरी
तावक्रागतिर्यस्यताट्टशानराहुणाइत्तामुक्तायेउड्डनांनक्षत्राणितेकाम्प्योदशसंख्यास्तेजीवमदःराहुभंके
त्रयोदशभानिजीवपत्तकानिस्फुरित्यर्थःगम्यत्तुत्रयोदशात्मकएपत्नोमस्तसंज्ञःयायीउड्डपतिश्चंद्रोन्नेयः

जीवपक्षः कृ रो म आ पु पु श्ले म पू उ ह चित्र वि इमोरवीवृजीवपक्षनक्षत्रगतोलयो:स्थायीयायिनो:क्रमाज्जयाय
भवतः धीम्रामेत्यादिश्लोकरीत्यानीतनक्षत्राणितरवीट:

कर्त्तरी भ अ रे उ पू श्र ध श्र मू उ पू मू ज्ये अनु ल्लतत्कालजयपराजयसामस्तनक्षत्राज्जेयमनदीच्युक्तपच
मृतपक्षः

राम
२

पुंसोभस्यजन्मलग्नाज्जन्मराशेर्वा एकद्वादशएकादशनवाष्टचतुःपंचषष्ठ१०षु
स्थानेषु स्थितान्नवापि खेटाः स्युः अष्टौ ग्रहाः सहसातकिं तमेव हि षण्णां क्रमात् द्विषट्के २ हृदयसहिते वक्रे १ त्वलग्नस्थो
ने ४ ३ ऊरु ५ पीपनदेह ६ गुंथिप्रदेशे ७ भुजयोर्गंड ८ स्थलेब्रह्मनुः निजजन्मलग्ने ये जन्मराशौ वा स्थिताको ग्रहा द्विहन्यातज
न्मलग्नाज्जन्मराशेर्वा द्वादशचंद्रो वक्रे शत्रौ हन्यादित्यादेयोज्यं वाहनुहनुपत्सिंलग्नग्रहप्रारंभः कृततिस्यथाधो
न्मलग्नाज्जन्मराशेर्वा ... स्त्रनुनामास्वजन्मलग्नादष्टमराशौ ... हनुकालनामा
शोग्रहः सवाहनुप्राहुवाच्यः ज्येष्ठ ... त्यतिलग्ने शाहनुग्रहः सनुनामास्वजन्मलग्नादष्टमराशौ ... क्रमात् कर्णौ कंठे हृदये षुश
होग्रहः सवाहनुप्राहुवाच्याः शोधो क्रमाद्दृष्टिसितमस्थानेषु ज्ञनिशामनव संस्थिताः आद्याद्वादिभिर्नेत्रैः नाडीत्रयनिर्मिते हि चक्रे
त्रुसूतीत्यर्थः ३२

पुंसः कृ ॥ रवु १२ कृ पि १ नयाः धो २ द ८ भा ४ मां पतद्दसंख्याः खेटाहन्तुर्नवापि द्विषम
सर्द्वव क्रेसहत्के वक्ष्येतिबाहुदेशे गुदइति तदनुग्रंथिदेगे इभागे वाहुः स्तनुः सकालः खरस्ला ३ स ७ म
निप्रागीः कर्णौ कंठेशायेच ३२ आद्याद्दिभिस्त्रिनाड्याहि चक्रेयदोकनाडीस्थाः नामार्कचंद्रभानि प्रध
नेतदहत्यजेद्यत्नात ३३ भानिचंद्रोग्रहस्थं यस्तिनाकुजबुधोत्यजेत् चलार्हेत्वनिषिद्धाहेयामग्रतविशे
षतः ३४
यद्येकनाड्यां बस्मिन्नदिने जन्मभं नामभं वा सूर्याधिष्ठितं चनोक्षाणि स्युस्तद्दहस्तोहिनं प्रधनेषु त्येत्
त्याज्यं तत्राद्या अ शुफा उफा सनु ज्येष्ठा धनि शत भर कृ एकनाडी स्थितभानि रचंमेबु बृ शु शा के
मनवपुन मघा हस्त विशाखा मृ अ ष्ट मा श्वि रो द्वितीयनाडीस्थि मृ व कृ स्त उ ग रो भ ग
तभानि ९ त्र त्यंयनाड्यास्थितभानि शेषाणि अस्मिन्नाद्हि चक्रे

३ मेर	सूर्याद्ध	स्र च मं बु ह	शु श	हाल	स्र	च	मं	बु	ह	शु	श							वा	स्र	का
३५	दशाद	८	३	६	१	४	७	२	तकेति	४	७	२	५	८	३	६		२	३	७
	स्र४ष																	क	कं	ह
	३५																			

नागो त्रिंशद्भिर्नीचैः षष्ट्या निधि नवत्या गायविंशत्युत्तरशतेन नभसाई
शतेन च परिमितैर्निश्वासपर्यायकैर्निश्वासावृत्तिभिः सप्तमाकाशः वायुर्जलं ज्वलं क्षितिर्वाति तत्रैवं संबंधः हृ
दयैकमलजे पत्रे प्राच्ये एकतराद्यैमूलमारभ्य
वायुरित्यादि एवं शागुक्तसंख्यैर्निश्वा
सादारभ्याधनीलो भूमितत्त्वा १·५०
तियथोपरि पत्रांतेषु शिथिगतिरेपिपत्र
स्वत अन्तस्त्व प्राक्पत्रार्द्धोक्तसंख्या
निधि ९० नाभ्रय
लौ वुन्दितिर पृथ्वगुप
इनिश्वासैकपत्रे श्वा
त्रिभुमात्र ३९

त्रिंशद्भिः श्वासपर्याये राकाशो वाति तदुपरि षष्ट्या
सपर्याये राकाशादि तत्त्वानि वान्ति इतरादैतप
दारभ्य व्यत्यासादुत्यादि तत्त्वक्रमेण प्राणो वा
दूसैव १५·१२· २·६० ३० संख्यासु षोपिपा
साम्यख्येस्थिमासैव ३० संख्यास्यत्यासाद्धव
१२० नभक १५० मितैः श्वासपर्याये
यैत राधो भज्ज्वेव व्यत्यासाच्चावनी
सानानाधि संख्या ९०० ननरस १२००

ति एवं चक्रोमादिक्योमांतपंचतत्त्वानामेक हत्कमलदलाद्वयोर्मिलितानां संख्या संपद्यते नाना
धो ९०० तिपत्रांतरे ऽपि वमेवद्वयमेकसंख्याऽष्टगुणा सकलकमले ननरस १२०० इति भवति त्रिराहृत्यापरि
भ्रमणे तत्रैकभ्रमसंख्या २७०० इयं त्रिगुणा २१६०० अहोरात्र निश्वाससंख्या भवति ३९ श्रुत्थशागादि
कपत्रगामिनि प्राणवायो याहृकचित्तवृत्तिस्तां संपत्रमानमाह इन्द्रादिदिशि प्राच्यामित्यादयेतत्रतत्रसंचा

पंचविंशतिसंख्याकोष्ठेषु तिर्यक्स्थितोपरिपंक्त्यां अवकहडेति पंचावृत्या लिपिं च कोष्ठेषु पार्श्वरेखासु लिखेत् तदनु अधःस्थितालीषु च तत्स्वरभेदाद्यैतैः स्वरैः पूर्वोक्तैः इ उ ए ओ एवं तैरेभिः अनुभिर्युक्तान् अवकहडहला न स्वरभेदात् विंशति संख्यान् इविकिहिडि इत्येवं प्रकारेण क्रमतो लिखेत् अत्र विशेषः कुपुगघङ इति

मध्यकोष्ठे कुप्राङ्ल भयकार उकारेण युक्तः एव लेख्याः एवं पंचविंशतिकोष्ठेषु अष्टाविंशति कोष्ठेषु न लभतः कृत्तिका

नक्षत्रात् इत्युच्चक्रे वामापूर्व मश्लेषा नक्षत्र पर्यन्त वर्णाः अनुभिर्वर्णैः भयनक्षत्रपादास्तु अइउए कृत्तिका पादाये

चविरोहिणी पादा एवमन्येषामपि नक्षत्राणां पादाः अनुभिर्वर्णैर्ज्ञेयाः अन्यमपाद वर्णानपाभादेवमिति ए

वं प्रागीत्या अन्येषु पंचविंशतिकोष्ठेषु मटपरत इति वर्णान् अइउएओ इति स्वरभेदेन पंचविंशति संख्याकाः

स्वरैश्च क्रमतः इत्कुपुगघङ तो मध्यकोष्ठेष्वेर्षेकृ द्वोधणालीष्वनतमनदृहसार्ष्ममगो भे

एवं चान्येषु दद्यान्मटपरतपु पुघणाठोम

इत्युमानिचाष्टिदेवेनयभजखाश्चतथाभुपुरुधफोढः हरिभमवधिरत्रमेत्रतः स्पुर्गणा

न तदधोलिखेदित्यर्थः अत्रविशेषतः मध्यकोष्ठेषु युक्पुकार युक्तान् खंकारण) वेस्वभात दयुकुक्रजो

कारठो णकार ठकारौ च तिखेत् ३० अथमघादिवर्णा

नापि तत्भतो मघानक्षत्रादि हमटपरतवर्णेषु चादि

देवविशाखानक्षत्रपर्यंतं सप्तनक्षत्राणां चत्वारश्च

त्वारः पादाज्ञेयाः नयभजखाः पंचवर्णाश्च पंचविं

शतिकोष्ठेषु लेख्याः भुणाढकोष्ठे ठधफाश्च लेख्याः

तत्रमैत्रतो अनुराधादि रिभंश्रवणानक्षत्रमवधिके

त्य चत्वारश्चत्वारोभविंशतिकोष्ठेषु लेख्याः भुष्फ

अ	व	क	ह	ड	म	ट	प	र	त	न	य	भ	ज	ख	ग	स	द	च	ल	अ
इ	वि	कि	हि	डि	मि	टि	पि	रि	ति	नि	यि	भि	जि	खि	गि	सि	दि	चि	लि	उ
उ	वु	कु	हु	डु	मु	टु	पु	रु	तु	नु	यु	भु	जु	खु	गु	सु	दु	चु	लु	कृ ढ
ए	वे	के	हे	डे	मे	टे	पे	रे	ते	ने	ये	भे	जे	खे	गे	से	दे	चे	ले	र च
ओ	वो	को	हो	डो	मो	टो	पो	रो	तो	नो	यो	भो	जो	खो	गो	सो	दो	चो	लो	अम

ततः पंचविंशतिकोष्ठेषु ... टचताः
नि पंचविंशतिवर्णान्स्वरभेदेन पंचपंचविं
शतिसंख्यान् लिखेत् द्वयाद्यकोष्ठेषु

अर्कस्य येनाड्यांमग्नित्वं वहते तदा पुंडरीकभेदको पि द्विरेफ विलोलः सिंहस्य बहिलतया वहन्न हंति अत्र किं चित्रं अन्येपह्वेस
येनाड्यां वहहीनायाः पदेरिपून्विलिप्य स्वपतनात् वा हपदे वहन्नाडिपदे कृत्वा दक्षिणेन दक्षसामात्रेण कालेनन
त्यसंख्यान अरीन् विलपयति नाशयति ४३ [illegible] नाडीवहने [illegible] माह॥ चंद्रनाड्यां वामायां वा
मप्रदेशगतेन नरेण प्रश्ने पृष्टे विनिश्चितं जयो भवेत् पृष्ठः वहति दक्षे दक्षगतेन नरेण प्रश्ने कृच्छ्रविजयो कष्टे
न पृष्ठे विजयो भवेत् अन्यप्रदेशे वहन्नाडीदेशे दूते प्रष्टरि स्थिते पृष्टुः हतिः स्यात् सूर्ये सूर्यनाड्यां वहंत्यां
दूतो विषमाक्षराणि एकत्रिपंचादीनि चेद्ब्रुवते पृच्छति चंद्रनाड्यां समानि चेद्ब्रुवते तदापि ध्रुवं निश्चितं जय

अर्के अग्नितत्ववहने हरिहेलयायदेकोपि हंति सुबहून्किमिवात्रचित्रं अन्येरिपून्स्वपतनामपिवाहप
देनिलिप्यविलपयतिलक्षमरीनक्षणेन ४३ प्रश्ने चंद्रे वहे तु वामगनरेण जयो निश्चितं सूर्ये
दक्षगतेन कृच्छ्रविजयो अन्यस्य दूते हतिः सूर्ये च विषमाक्षराणि ब्रुवते चंद्रे समानि ध्रुवं जेतासौ
पुरतोपि वामगः दहस्यात्पृष्ठगो दक्षिणः ४४ प्रश्नः श्वासांतर्गमे चेज्जयः स्याद्भंगो निर्याणेत्वत्रयः
क्षेमतदेतत् लाभः पुत्रादेश्चवाहस्य दूते पृष्टत्युक्तः अन्यगे स्याद्विसिद्धिः ४५ चांद्रे वहे त्वपविलोकन
गृहवेशः पट्टाभिषेक मुख्यकर्म भवेच्छुभं यत् सौरे तु मज्जनवधूरति भुक्तयुद्ध मुख्यं भवेदशुभकर्म

सोपष्टाजेता भवेत् अन्यथा पराजयः इह श्वासस्य पुरस्या दूतो वामगः इति ज्ञेयः पृष्ठ॥ फलाय सत्यम् ४६
स्थितस्तु दक्षिणस्थितः एव ज्ञेयः ४४ अथ प्रश्ने प्रवेशमाह पृष्ट्वा स्य निश्वासादानकाले चेत्पृच्छा पृच्छेत्तु
दास्य जयः निर्याति वहिर्याति अत्र निश्वासवायो भंगः स्यात् तदेतत् लाभं स्वरयोगांतरेभ्यः किं च पुत्रादेः
पदार्थे पृष्टे श्रेष्ठस्य लाभ उक्तः कथमित्याह वाहस्येति वाहस्थ चूते प्रष्टरि वहन्नाडीप्रदेशस्थे पृच्छति सति
अन्यनाडीप्रदेशस्थ दूते पृच्छति असिद्धिः स्यात् ४५ अथ सूर्ये चंद्रनाडीवहने कर्माण्याह॥ ॥ ॥

रिति। श्वसने प्राणवायोः क्रमादेतेषु वक्ष्यमाणेषु चेतो याति यथा प्राच्यपत्रस्थे प्राणे रणाय युद्धाय चेतो भवेत् आग्नेयपत्रे गेलु
भोक्तुं चेतो गच्छेत् याम्ये तत्स्थे क्रोधाय नैरृत्ये तु विषयोपभोगाय पाश्चात्ये मुदे हर्षाय वायव्ये तु गमनाय उदीच्ये
तु कृपाकर्तुं ऐशान्ये तु तत्पास्वदाय रामपदप्राप्तये चेतो भवेदिति संबंधः परस्थे मुदे निरतिशयमानंदाय चेतो
स्यादिति ४० ... प्राणः एते श्रमं प्रयच्छत: इति स्वरप्रणालीसार्थे तात्
भिराचार्यैः संमतं ४१ ... चंद्रवहे ... प्राण ... घ ... दि ... न
मा ... दूर्तेन प्रत्येकं ... सूर्यः चंद्रश्च द्वे द्वे पत्रे अभिव्याप्य वहतस्तयोः पत्रयोश्चंद्रसूर्ययोर्वहनात्पंच घटी भ
वंति नाडी गुर्वक्षराणां दशशतं ... ३६० सुखहस्तर त्रिंश

... कृ चलचरे श्वसने रणाय भोक्तुं ... चेतो भवेत्कृपायितुं च तत्पास्वदाय ...
... रम्य सुखपरस्थे ४० धरांबु तेजो ऽभ्रमहो विमिश्रितं फलं भवे... द:खदे मतेष्व ...
... ४१ द्वे द्वे पत्रे ऽनेन ... द्वहतयोः पंच पंचेति घटी नाडी ... गुर्वक्षराणां सुरस्थ ... तं ना
... सार्धघटीकथ्यते ... शुक्लादि त्रिषु ... रविः प्रत्युष ... क्रिय: स्यादेकनाड्यां ...
वहति शिखी पंचघटी ... ५२

... घटी ... शुक्लादि ...
रम्य प्रतिपदायेस्तिथि ... प्रत्युषः प्रातः काले पंचघटी वाति पुनः पंच घटी र्वे: एवं
क्रमेण अहोरात्रं तत्र ... तृतीयादि ... दिने रविः प्रातः ... काले वाति एवं कृष्णपक्षे प्रतिपदादि दिने अर्कः
पुनश्च ... क्रमेण ... तत्र ... प्रत्युष: प्रातः काले प्रवृत्तः स्यात्
... कस्यो ... नाड्या ... वहति पंच घटी दिने पंचकं वहे ... दा ...

पृष्ठे सुधीर्बुद्धिमान् स्यादश्वसंज्ञामेयथा यत्र सरते चेयदि प्रोक्तं बलं शब्दनरः पूर्वमेयुनं सरतमुपैतित तथा
सविकूलो स्वरबलार्थसरसत्वातिशयेन सर्वे कूलाविवर्णी कृतां समवलादावये त्पुरुषेमितिशेष॥ ॥ ५॥
स्वरः सोरादिः छायामदत्तादिः अनिलोनकूलादिः अर्को
क्त्रियधनकलोऽदृश्यलाट कुयोगिनी प्राच्यादिदिकस्याः पृष्ठदक्षिणाश्चिता राहुश्शुभाशुभः पृष्ठपृष्टि
गात्तात्मकूलादितवीक्षाश्योत्यावलान्याढाय अन्यथा च कालवासाद्‌पृष्ठे दृष्टोषादीनां बलान्याह
तैवलैः सहायैः एतैः शकुनाय मावधूनकुवेनवद्धनेनापत्यविवशब्दोजनिस्त्रयाय ॥ ति॰ ॥ ॥
निलार्कदूयानिलो राहुश्चवलैः अन्ये ऽद्भुतमावधुनेन यत्येवधर्मवह ॥ ५०॥ ॥ पि
केतकिदलेषु शीर्षे च स्वानुरिके स्पृसेसन्यदमूलेगेन्वसप्टेतेभर्तृकैरत्तोशिगतेः कसा
पेतरमूलिकानिरसनैः पुष्पार्कस्नाताधूता तथा वामहस्तादुस्तांशुभिस्यापाठाजटापीठः
पी ५१ केकोतोलभ्यमाणपुरस्तात् सर्पोदीशिविकूलिका विष्मशतकाकजंघानीलादर्वोविपाट
सासीमुखेताल वृन्तमूलेषु तेष्वरस्थात वा ॥ ॥ ५२ ॥
येताः संबंधः अथवा एवं वात्रो ऽष्टधांतरं केतकीदलेकेतकीपत्रशीर्षेमूर्ध्नि धृतं तदूर्ध्व अन्यान्यरत्वाशे वृहन्तांसं
रसं वर्धितिमूलेष्वकस्माक्रोडनिदतेस्तुः शरीरलग्नित शरीर इति शेषः सह तेषु तत्सहितैः भर्तृभिर्जोशोभसम
श्रीतिमुख्यः तेषां गन्धैः स्यालमूलकेतकिदलवान्यरमूलैः सहतस्वादितमात्रैः सदिगुदृश्यारम्भपूरः शरीरेन
लेगेन कसारीति तसतिप्रसिद्धानसपात्रतथादिक्‌स्यामूलकानिरसनैः सनायुछपुष्पपुष्पार्कयोगः हीताषु
ताषाशीरसहतादुस्तांशुभिजंघारवाढिलाशरीरेधारवारणायस्पात् अथवा पाठाजटापिपाठाप्रसिद्धातन्मूल
मपिदन्धायेवा रणायस्यात् ५१ केकालः प्रसिद्धः पुरुषाकारमूलौषधविशेषः पेलाप्राप्तुवासर्पोदी

चंद्रेच सूर्यसंबंधिनीवामनाडीवहनेनतपस्यतांविलोकनंगेहेवेश्यागृहप्रवेशालंपटभिवेकोन्यपाणांतन्मुखेएत
न्मुखेएतदादिकंसत्कर्मशुभंतद्वत्सारेचसूर्यनाड्यादक्षायांवहनेनमज्जनेस्नाने वधूरतिभुक्तभोजन
पुकरणतदादिकंअशुभंसत्कर्मेतदिहफलप्रदंसत्यमिति पुष्ट्यानुकूलेनेति
अंगनायानाड्योः शशिनिवहतिचंद्रनाडीवहनकाले
४६
वाञ्छिताविताचेदुक्तं नरस्यपुंसःद्युमणौसूर्यनाडीलक्षीकृत्यहर्षानुरंगितलेवहेतस्मिन्कालेरतेयुक्ति
यमारोपुमानाड्योमदनवारिनिर्झरंकामजलपूरंश्रवतिकथमित्याहाथेतिचेत्तुमाशिखिनवनीताशक्ति
वहतिशशिनिवाञ्छितंगनायानरस्यद्युमणिमनुकर्षान्मुलजकालेरतेषु श्रवतिमदनवारिनिर्झरंसा
घपुंसांयदिशिखिनवनीताशक्तिवद्भाविताःस्यात् ४७ मृगनायानिजवहद्भुस्मरस्मिनाड्याचंद्रेचेद्वहे
नातंपिवेत्तदानीं श्रमस्यार्वेमतितानिर्यचकांतचंद्रेणद्युमणिवहंमुहुःपिवंती ४८ मोहनंम
दनपुद्गमूचिरेतत्सुधीरराडवात्रचेहुलंप्रोक्तमादद्दपेतिमैथुनेद्रावयेत्तदवलांसुविह्वलाम्
वहद्वौनवनीतपिंडधारणेकृतेयथाद्रवत्वमित्यन्नप्रकारेणभाविताचिताःस्यात्तदाश्रवतीतिसंबंधः
४७ प्रायनीयभर्तृसन्निधौमृगनायानार्यावहनगतचंद्रवहद्वामनाडी
निश्वासंचन्तवदर्कनाड्यापिवेत्तदानीएवंकृतेतांनारीमान्यत्वामेररांयाचेत्त्वशायति वशीकरोति
इयुन्नारीचकांतंवशायति किंकुर्वाणास्वचंद्रेणावहद्वामनाड्याभर्तृद्युमणिवहंसौरंवहद्दक्षनाडीं
मुहुर्वारंवारंपिवंतीआदृदानी ४८ मोहनस्मरतमदनपुद्गकामसंगारमूचिरेपूर्वाचार्याः तंमदन

ह

कोटिसंज्ञेषु चतुर्षु चतुरस्रेषु ऐशान्यादिदिक्षु ऐशान्यां अश्विन्यादिकृत्तिकान्तनक्षत्रमारभ्य वायव्यां चतुरस्रादारभ्य श्रीदृष्टिं ऐ
शान्यामंतर्विंशतिर्ज्ञेया मृगशिरादीनि तानि लिखनीयानि मंत्रज्ञैः । अंतरान्तमध्यवर्तिनचतुरस्राच्चिह्नेषु भमादृश्य मा
रभ्य त्रीणि भानि ऐशान्यां प्राच्यादिदिक्षु चतुरस्रेषु न्यस्यन्ते ग्रामध्यस्थानेषु वह्निनैः सर्वं तिष्ठति साध्यं मन्त्रेषु बहि
र्वीप्यचतुरस्रादपि बहिः प्राच्यामेतल्लिखेत् इत्यमुना प्रकारेणाग्नेयाकोणादारभ्य पिष्यतो मघान्तत्राद्यमादि

ई कृ | पुष्ये | न आ

रो | पु | रे

म | आ | उ

[illegible] प्रवेशोस्तु दौर्गान्यानि निर्गमिष्यस्सप्तके षु मध्ये [illegible]
[illegible] उपलक्षणमेवकृत्तिकादौ प्रथ[illegible] दुर्गममत्र वैरिभं वाहकच्चक्रम
दुस्थमालिखेद्दै चतुरस्रं वरांश्च मध्यमं स्यात् ५८

उभद्र रे उ

ह विशाखा [illegible] शतभिषगाद्याः स्वातिशाखा चत्रित्रसमंविशाखांवदित्यस्न लिखमैत्रादनुराधाभात् वासवतो धनिष्ठाभाच
अन्यपोर्नेत्रत्यवायव्योः प्रागवाक्षिकेति संबंधः एवं दिग्विदिग्वाराश्च चतुष्कत्रयेण स्थप्य
द्वादशभानि बहिरन्तुरस्ये च मध्यमवतुष्टौ भानिषु एवं कोटिचक्रे साभित्यष्टाविंशति

पू | पू | ह

भानि लिखितानि स्युरि[illegible]थेः ५९ कोणादि प्राच्याद्याल लिखिता निकृत्तिका मघा नुराधा

शू | उ | ज्ये

भानि धनिष्ठादीनि त्रीणि भानि द्वादश कोणभानि तानि ग्रहाणां कोटप्रवेशे भवंति प्रवि

वा ध | श्रौं पू

अ नेष्टतया लिखितत्वात् अन्यानि आर्द्रादह्सपूर्वाषाढोत्तरभाद्रपदादीनि चत्वारि प्राच्या
विदिकूस्थानि षोडशभानि निर्गमे ग्रहाणां सुनिर्गतया लिखितत्वात् सप्तकेषु अश्विनीस्वात्यभिजिदादिषु च
तर्षुयत्वषष्टंम आर्द्रादह्सपूर्वाषाढोत्तरभाद्रपदाइति चत्वारि भानि मध्ये कोट[illegible]स्तंभचतुष्ये स्तंभसंज्ञानि स्युः ६०

सर्यनेत्राकृतिपुष्पाभा मन्देह्लीति लोके प्रसिद्धा शिखिचूली मयूरशिखा विस्नुक्रांता नीलपुष्पा काकजंघा नदाकारानी
लोऽ औषधिविशेषा रक्तरजनक: प्रसिद्ध: देवी सहदेवी पाटला प्रसिद्धैव तज्जटा: एतासामौषधीनां मूलानि तन्मध्ये एकापि
जटा भुजे वा हो धृता आस्ये मूर्द्धे धृता मुखे वा धृता खादिता वा रोगं ग्रामे दारुणं घोरं वारयेन्न किंयत्का मयेति
तेषा वदति यावत्पर्यंत मुद्रेन जीयेति भक्षपते चेतत पारम पदेतु यावद्धारणा शास्त्रवारणा ५३ स्वर्णाभा स्वर्णा
वत्योन वर्णायासिंही नाम्नी काकिनी कपर्दिनेकतामि मसिंही भंटाकी तन्मूल सेनघृष्ट: सिंहीजटा सहितः पारदो
नस्यो मध्यस्थः शिवेन मुद्रितमास्यगा मुखस्थो जयद: ५४ [illegible] वक्रोद: चक्रमर्दक:

भुजास्यमूर्द्धगा भक्षा तज्जटा काऽपि वारयेत् रोगं दारुणं घोरं यावज्जीयेति नो चरे ५३ स्वर्णाभा सिंहि
काकिन्यासिंही घृष्ट: सतज्जटा पारदो नस्य शिवेन मुद्रो जयद आस्यगः ५४ चक्रमर्दकमोलि मूला
शिखिचूडा जटा सवपि एकैका वादजयदा पुष्पा तास्यमूर्द्धगा ५५ भास्वान्विप्रलिखेदुपर्युपरि
चत्रोणे प्रपदि शाम्भि भाद्राद्या जोतिलिखानुराच्छि वभतोष्वे दलां वसार्ण्य वहिः आम्भयाद्विति पि
अन्तायमादि त्रिन्यस्य वहि: सत्नमभे न्याहास्य वतोन्यथा: स्वप १२ वहिर्देट मध्यमेतस्य
टेट ५६

इति भाषा प्रसिद्धा मोरसिखा नाम भि: शिखिचूडा मयूरशिखा एतज्जटासु मध्ये एकैकात्तटा पुष्पा
कं पुष्पा के योगे अतनामक्षीनाम्नास्य मूर्द्धगा वादजयदा इति तयो प्रधानि ५५
भवर्णन चत्त: संख्या लभ्यते तेन तस्य भास्वान् चतुरस्राणि इत्यर्थ: तानि चोपरि चोपर्युपरि चत्रोणे कृत्वा च
तुरस्रस्य तद्धृवृति मध्यदन्य लिखेत् तदुपरि च ततोऽधिकमन्यदेवं त्रीणि लिखेदित्यर्थः तन्मध्यस्थं चीरस्र

वप्रेकृते गृहवासदेशेदुर्गमध्येचसौम्यग्रहाश्चेत्तदानुत्यंसमयुद्धंद्वयोःसैन्ययोर्भवति अन्वहंप्रतिदिनंचदुर्गे
खंडिःपतेत् अथचेद्वप्रप्राकारेवासेबहिर्देशे अतद्दुर्गमध्येचयदिक्रूरसौम्यामिलिताग्रहाःस्युस्तदाघो
रैर्द्वंद्वयुद्धेद्वयोरपिसैन्ययोःस्यात् एवंप्राकारेवासात् ६२ तुल्याःसमाःक्रूराःसौम्यग्रहाश्चेद्वाह्यदेशेमध्य
मध्यदेशेचस्युःतदानुयायिनादुर्गेशस्यसंधिःप्रीतिर्वाच्योववक्तव्यः [illegible] लोबुधःआरोभौमः
एतेचेत्क्रमेणतत्रशनिभौमःप्रवेशकोणमेषुमध्येकस्मिन्वास्यात्चंद्रस्तराहुकालानलचक्रेयानिजीव
पन्नगतनक्षत्राणितेषांमध्येकस्मिंश्चित्स्यात्प्रवेशकोणानलसेवास्यात्तदादुर्गेकृध्यादितिक्रमेणतव

[illegible] वाह्यमध्येतुसौम्यास्तत्यंयुद्धंखंडिपातोन्वहंच वप्रेवाहेतंतथैदाक्रूरसौम्यायोरयुद्धंस्याद्द्वयोर्भे
[illegible] तुल्यावाह्येतथाचेत्क्रूरसौम्याः संधिर्वाच्यावापिदुर्गेशयोस्तु लोबेलंभर्दैःश्वेतोपिवाचेद्बु
धःजीवःपन्नगःस्यात्प्रवेशः ६३ कृध्याद्दुर्गंचाकुलेनघरियुद्धंव्यत्यासेनातस्यसैन्यंविदध्यात् दिवसौ
ज्याकेकाव्यमध्यस्थसौम्योदुर्गभंगनिर्दिशेत्तत्क्रमेण ६४ रामा

धः ६३ यायीस्वसैन्येनारियुद्धंदुर्गे
कृध्यादृष्टैत् अकुलौघेचदुर्गेकृध्यादितिसंबंधः अकुलौघेचभरणीरोहिणीपुनर्वसुश्लेषापूर्वाफाल्गु
नीहस्तस्वातिअनुराधोत्तराषाढधनिष्ठोत्तराभाद्रपदारेवतीसंज्ञानिइतिभानि १२ प्रतिपत्पंचमीसप्त
मीनवम्येकादशीत्रयोदशीपंचदश्योऽपितिथयः रविसोमगुरुशनिवाराःसेराः ४.३ त्यस्मिन्नकुलौघेविद्य
मानेदुर्गंकृध्यात्तदात्तद्भंगः अथव्यत्यासेमतिअंतस्थुयायिनःसैन्यंयायिनास्मद्युद्धंविदध्यात् व्यत्यासे
नैवबुधसौसौम्यंभवेन्नस्यात्तानचप्रवेशनैकुलकरणीचतत्रास्यायीयुद्धेतदिनप्राच्यादिषुदुर्गस्यकोणे
गुरुःआरोभौमः काव्यःशुक्रस्यसौम्यास्तत्क्रोबुधःएतेचेत्क्रमेणास्युस्तदातस्मिन्दुर्गेभंगंनिर्दिशेत्

तद्वुपलक्षणां च कन्निकादौ लिखेत् प्रथमं प्रथमस्थाने दुर्गभं पूर्वोक्तक
कहडहचक्रे लग्नात्तत्वं यथापात्राश्चेज्जास्यउत्तराफाल्गुनीत्तद्दुर्गभं गदेशानकोणारभ्यं अन्यानिप्राग्वत् वैरिभं
तत्तद्दुर्गभं अधिपतेर्यद्वदंश्चवकडहचक्रोक्तमं तद्वाईशानकोणोलेख्यमादिभत्तं तदग्रभानुक्रमेणात्तत्र तत्
अलिखेत् तेषु चतेषु च ग्रहचक्रे सूर्यचंद्रादिनवग्रहानुद्दिश्य नक्षत्रगतं तथालिखेत् सः सः ग्रहैः स्वस्वभुज्य
मानेतत्रनक्षत्रेष्याण्डे इत्यर्थः अथ कोटचक्रे मध्यमं चतुरस्र वर्गाणां प्रकारस्थानीयं भवेत् ५८॥ ॥ अथ
क्रूराश्चौरोहितस्यचैशानि भौमाल्युक्तोवुधश्च एते चेदतः
उपलक्षणमेव कन्निकादौ प्रथमं दुर्गभमत्र वैरिभं वा ग्रहचक्रमुद्दिश्य मालिखेद्धे चतुरस्रं वर्गाणां च मध्यमे
स्यात् ५८ क्रूरा अंतर्बाह्यगाः सौम्यखेटाः दुर्गभंगावेष्टके वैपरीत्यात् क्रूरा मध्ये बहिर्गाः सौम्यखेटा
भेदो भंगश्चात्र युद्धं विनापि ५९ व्यत्यासेत्यावेष्टक स्यैव भंगो दुर्गभं तन्नुद्धवेन्नात्र मिथ्या प्राका
रेंतः क्रूरखेटा वहिश्च सौम्याकृच्छ्राद्दुर्गभंग स्तदानी ६० वप्रकारे क्रूरखेटाश्च मध्ये सौम्याः खे
कोटमध्यस्थ भेषु स्युस्तदा तद्दुर्गः स्यान्नदुर्गभंगः वप्रे सौम्याः अंतरा वाह्यनक्ष क्रूराभ्रमः सेनयोः स्याद्दु
र्गेभंगो भेयः वैपरीत्यात्सौम्यामध्ये क्रूरास्तु वहिस्तदा वेष्टके दुर्गावरके यायी सैन्यो भंगः क्रूराश्च हु यास्तु ६१
गमसौम्यग्रहास्तु वप्रगाः प्राकाररेखास्थभेषु स्युस्तदा तत्र दुर्गभेदो दुर्गमध्यगतानां परस्पर विरोधो युद्धं विना
पि दुर्गभंगः ५९ अनंतरोक्तसंस्थानन व्याप्यासतु ग्रहवप्राद्दुर्गभंगं प्राविष्टकस्य यायिनां भंग उद्भवेत् अत्रापि
यात्किंचिन्मेयं प्राकारे मध्यमचतुरस्र नक्षत्रेषु अंतर्दुर्गमध्यमेषु भेषु च वर्तेत क्रूरग्रहाः स्युर्वहिश्च हाद्यच
तुरस्रगतेषु च तेसौम्या ग्रहास्तदा कृच्छ्रात्कष्टाद्दुर्गभंगः स्यात् ६० वाह्य प्रकारे क्रूरखेटाः क्रूरग्रहाश्चात्तु
मध्ये प्रकारे तु सौम्यास्तदा दुर्गे खंडिमात्रं स्यान्न दुर्गभंगः अथ चतुष्टये मध्यमे चतुरस्र सौम्यग्रहाः बाह्यास्तक्रू

दारभ्यभानिनक्षत्राणि द्वह्वचक्रे दिगालीषु प्राच्यादिदिक्पंक्तिषु को
णकोष्ठे वर्ज्यं लिख अंतरालप्रागादिदिक्पंक्त्यालीचतुष्के नारी॰
विंशतिवर्णान् पूर्वोक्तानवकडहादीनां गशाद चक्रे त्यंतानि लिखेत्
स्मात्पाग कादालीचतुष्टयात्तराम ध्ये प्रागादिदिगालीचतुष्क
एककोणकोष्ठं वर्ज्यं यद्वादशकोणकोष्ठेषु हेषादीन् द्वादशारा

..चै..दी दौलौ....लै.. ..नेद... ..भतिनाः..इ.इ. कोदि
मध्ये शान्त्याकर्तीनायः रु स्वरान्त्वकुटु तडहदिगालीषु भान्ये
तणतुनारी॰वर्णान् पुरोक्तान्नवकडहमुखानेतण्णाहृषा
... टा... वधि... ः... नि... चा... मध्ये... नं... दका
दी: ६८ रौद्रादिमध्यभं चतुष्के वेधतो वेधमादिशेत्। कम
... ... मिति सर्वतोभद्रे ...
षीन् प्रागादितिर्यग्गलिख ततः खेटाः ग्रहास्तेषां ये अर्कादयः पंचाचलत्वं वेधिनो ये वारा रविभौम
विदुविधुगुरुभृगुकुशनियरेते तैः सद्नंदिकादीन् पंचतीथ्येमध्यतो वधि पृष्ठप्रागादिदिक्षु धाम त
कोष्ठचतुष्के मध्यकोष्ठे चएवमेकादिपूर्णान्यपि कोष्ठकानि वर्णेपूर्णानि स्युस्तत्र च नक्षत्राणि ग्रहा
न्लिखेद्वेधज्ञानार्थं ६८ ... ... रौद्रश्रादौ तदादीनि यानि मध्यभानि श्रुद्धादक्ष
पूर्वाषाढोत्तराभाद्रपदाख्यानि ए तेषां चतुष्के तत्र वेधतः क्रमशः क्रमणाघस्त्रत्र याणां वर्णा

नांतथायवखठांधपडंफजणा ह्वाक्ष
वर्णानां वेधमादिशेत्तए तद्वर्णवेधेन त
दादिनामाद्यर वेधः स्यात् इत्यमुनाय का

[illegible] क्रूरेणयुक्तःशशीचंद्रोवानत्रदुर्गेखंडिःपतेत् एतस्यक्रूरस्यमार्गेवाद्यसैन्ये
प्रवेशोदुर्गेस्यात् तदाक्रूरग्रहाःलंभनक्षत्रेस्तंतर्मध्येस्युस्तदानीदुर्गाधिनाथोग्रहवशाद्दुर्गमुक्त्वायातिततःप
लायतेऽत्यर्थः ६५ निर्गतनक्षत्राणिदिक्स्थितानि तेषांमध्येवाद्यगंयद्दं तस्मिन्वक्रितःक्रूरग्रहश्चेत्स्यात्
तदानिश्चितंतत्रतस्यखंडिकुर्यात् वप्रस्यश्चेत्क्रूरावक्रीतदादुर्गमध्यंहंति मध्येदुर्गमध्येप्रवेशार्द्धेचेद्व
क्रीक्रूरस्तदाबाह्यसैन्यंहंति ६६ [illegible] ओदुर्गेशस्तस्यचभेतयोरेशान्यादौलिखनेनेत्यमुनाप्रका
रेणोत्पन्नेकोटचक्रेतयोरितिशशुक्तप्रकारेणभंगविचार्य्येयद्दिशिभंगसंर्मवनात्तस्यांदिशिवाद्याः

यत्रक्रूरस्तेनयुक्तःशशीचखंडितस्तत्रजायतेतत्प्रवेशःक्रूरात्तंमर्दयत्तंतत्तदानीदुर्गेमुक्त्वायातिदु
र्गाधिनाथः॥६५॥निर्गत्येर्क्षेवाद्यगेवक्रितश्चेत्क्रूरःखंडिनिश्चितंतत्रकुर्यात् वप्रस्थेंत हंतिम
ध्येप्रवेशार्द्धेवक्रीचेद्धंतिवाबाह्यसैन्यम् ६६ आभ्यांतरएवलपभौस्थितचक्रेदोषसेनात्यमन्यम
पदिपूर्वदिशोष्यवंत॥दुर्गतदीशभेतयोरितिकोटचक्रेभंगविचार्य्यदिशितत्रलग्नोत्तुबाह्याः॥६७

यिनादुर्गेलग्नंतुलग्नाः तत्रचदुर्गेग्रहंत आभ्यांतरादुर्गाधिपालग्नवलयोसेनापतिलग्नस्यंद्दंअततःउत्थि
तोभकोटचक्रेसतद्देथोक्तप्रकारेणयायीस्थायिनावुभौजयतः ६७ [illegible]
तोमद्रु [illegible] पूर्वादीचीप्रागुदक्प्रखीश्चात्तोर्लिखनयनय १० दशादप्यासंख्याकालिखेतिसं
बंधः एवंप्रागुदीचीनादक्षादक्षरेखाणांलेखनाद्युत्पन्नेषुकंदुकोष्ठेषु ८१ ऐशानकोणादारभ्य
कर्णकोणाकोष्ठेतोयस्वरान्षोडशाकारादीन्स्वरान्नतिखेदितिसंबंधः वक्षुहृतःकृत्तिकानक्षत्रा

स.टी.
३६

क्रूराः क्षीणचंद्रार्कशनिभौमराहुकेतवः एते वक्रगता मार्गगता वा दुष्टाः असत्तमा अनिष्टफलदा इत्यर्थः रवि येस्मिन्
राशौ स्यात्तदादि मूलत्रिकोणराशिषु स्वानु यथा राशौ वृषमिथुनकर्कराशित्रिकोणानि तेषां मध्ये चेट कस्मिन्नाशौ तिष्ठेत् तदा याम्य
दिदिक्पदि मध्ये दिशि पंचनक्षत्रस्वरवर्णतिथिराशिवारादि तेन सह वर्त्तते सादि पृणात्तमोति नक्षत्राद्येषु ज्ञाता सादिग्मागताम
दित्यर्थः विदिक्स्थेषु राशौ ते कथमतं गता ज्ञेयाः इत्यपेक्षायां विदिशास्थिवतरभागमाह प्राच्या इत्यादि ईशाशा
स्थितानि ऐशानी स्थिता ज्ञेयाः अयं क्रमः सर्वाशासु सर्वादिक्षु बुद्धिमद्भिर्ज्ञेयः तथा आग्नेये स्थिताः अवाचीदक्षिणादिक्
स्थिता ज्ञेयाः अयं क्रमः पार्श्वशासु सर्वदिक्षु बुद्धिमद्भिः नैऋतीगताः प्रतीचीगता ज्ञेयाः वायव्या उदीचीगता ज्ञेयाः २२

क्रूरा वक्रेतीव दुष्टा रविः स्याद्राशौ सादिक् सदि पृणात्तमोति प्राच्या ईशाशास्थिता च क्रमोयं सर्वाशासु ज्ञेय
ता बुद्धिमद्भिः २३ अस्ताशास्था ज्ञाद्याः क्रूरव्याधवत् फलं वाच्यं उदिताशास्थे सौम्यव्याधवत् फलमादिशेच्छु
भम् २४ हानी रुक् कलहो पि पीडिते हस्यात्जन्मभे यान्नये १० कर्मणि सिद्धिरथो भिदाचय १६ मिते द्रव्यक्षयः
स्याज्जये १९ गौरे २३ देहरुजः शौरे २५ सुखहानी राज्ञोण देशो हनिन्तसाजानाभिशके च एपिमयात्तद्भमनि
अस्ताशाह्यं ये क्रोत्तादिक् तस्या स्थितैः स्वराद्यैः स्वरवर्णान्तरवारतिथिप्रभृतिभिः क्रूरग्रहवेधदुष्टफलं वाच्यं दिशेत् २५
अस्ताशास्या सत्फलास्त्रयो सत्फला उदिताशास्या अस्तफला अपि सत्फला इत्यर्थः २४ इह सर्वतोभद्रचक्रे जन्मभे जन्मन
क्षत्रे पीडिते क्रूरग्रहेण विद्धे इत्यर्थे हानिर्द्रव्यनाशः रुग् रोगः कलहः कलिमित्राद्यैः एतानि फलानि भवति अस्माज्जन्म
नक्षत्रान्नये १० दशमे पि पीडिते कर्मसिद्धिः फलं कर्म चयसंज्ञं तेभिद्यन्ते तस्य चयोपचय मेते षोडशसंख्याकभे विद्धे भि
दा प्रियवर्गेण सह भेदः परस्परमविश्वस्तता भवेत् जये एकोनविंशे नक्षत्रे भे विद्धे द्रव्यक्षयः स्यात् गौरे त्रयोविंशतितम
भे विद्धे देहरुजः शरीरे रोगादि भवः शौरे पंचविंशतितमे भे विद्धे सुखहानि सुखनाशः अथ राज्ञो देशो ऽभिनिअव
कडहचक्रानुसारेण त्यक्ते ईशानं नक्षत्रस्थितमिन्मेव्लसा पीडिते तु ताप्यभिक पाजोतिः क्षत्रियत्वादि सर्दक्रुरवक

प्रथमेभमश्विनीनक्षत्रे भरण्यां तस्मिन्नेस्थितो यः रवोटो ग्रहः भरण्यां नक्षत्रे चरणास्थ इति ग्रंथांतरं तत्कोणस्थि
तास्तु चतुरः कृत्तिकादिस्थान विद्धोत पूर्णातिथिमध्ये लिखितास एव विद्धोत अथ शीघ्रगतिर्ग्रहो वामसंस्थाग्रिमभा
गं कोणारीत्यैव विद्धोत शीघ्रगति त्वचक्रे द्वितीयस्थानगो समः समगतिमुहः अग्रे स्वसंमुखेनातः संमुखए
व दृष्टिरूपो वेधः रवीन्दू तु नित्यं शीघ्रगतिः अनेनानयो वामवेधः राहुकेत्वोर्दक्षिणवेधः अनयोः सर्वकालसं
मानफलावेव नान्यफलो भवतः ७० पूर्णातिथिः क्रूरग्रहकृतो न शुभः शुभकारी न स्यात् किंतु निष्टः शुभ
ग्रहकृतवेधस्तु शुभदः क्रूरग्रहा रवि दीप्ता चंद्रसौम्याः क्रूरयुतबुधशनिराहुकेतवः तदन्ये सौम्याः शुभौ ७०
प्रथमाग्रभस्थखेटो विद्धो कोणस्थितानचस्त्रस्तुरः तिथिमपिपूर्णां न शुभः क्रूरवेधः शुभः शुभजः ७०
वक्रीदृष्टे कमागत्या वाम शीघ्रो वीक्षते दीक्षते ग्र समस्तु नित्यवक्रौ राहुकेतू इनेन्दू नित्यशीघ्रौ दृग्वधोतु
ल्यरूपो ७२ उद्वेगार्थविनाशरोगमृतिदा विध्यंत एकादयो वर्णाहानिरुद्धो भमाचितरुजो विद्धे तिथौ भी
रपि तिथौ विघ्रमतिश्चपंचसमृतिर्विध्यनतद्वयः स्थितः प्रत्यासवस्तुखरातिविद्धो भौवक्राश्रतीणाशुभे ७२
वक्रीवक्रगतिर्ग्रहः वक्रगतित्वे सूर्यस्थानात पंचमे षष्ठे वास्थि
तेस्थानसशुभोऽशुभोवा कालोगत्याकोणारीत्याहतेस्वपक्षान्तभानि विध्येत उद्वेगचित्तवैराग्य अर्थनाशो धनध्वं
सः रोगोज्वरादिः मृतिमरणं एतानिफलानि एकादयोग्रहाविध्यंतो दद्याति एकउद्वेगो द्वौ धननाशान् त्रयोरोगं
चत्वारो ग्रहा विध्यंतो मरणं प्रयच्छंति विशेषमाह वर्णनामाद्यक्षरे ग्रहपीडे हानि वेरुनाशा ●
उजन्मनक्षत्रे विद्धे भ्रमस्थिते विलापः अर्क्षेविनाम्नविद्धे विघ्नतति विघ्नपरंपराः स्यात् पंचस्वर्णानक्षत्र स्वरति
थिराशिषु विद्धेषु मृत्तिमरणं मरणं भवेत् विधान्वयं कुर्वाणाः तावुधः इज्यागुरुः सितः शुक्रः एतेविधा

३
स·टी·
१८

काकारादकारांताएकादशाराधर्णाः डात ढकारात फका०

रांता वकारात हकारांता एवं त्रयोदशालेषु मध्ये संनिविष्टस्वरेषु विसर्गः स्युः इतिनपुंसकाक्षराणि ऋ ॠ

लृ ॡ इतिएतद्वितिरिक्ते द्वेकादशस्वरेषु चांकाभवंतिस्वराक्षरसंबंधिनः यथाहदलाउ ३ विश्व ४

काठाह्लोव्दुचविसर्गानपुंसकान्यं कालुदेलाक्षरिमध्ये स ७ तीर्हें

मध्यगउकाश्रकाः स्युः दूनानुराङ्कुयनदैक्यदद्भ मजप्रोश्चेजी

वेद्धदीसमधिकेमयतेसमोने ७२

स ७ तीर्हमध्यगउकाश्रकाः स्युर्भवति दूतेति दूतः प्रशुग्नानुरोकमः एतयोरा

दूयक्षन्नामक्षत्त यो अंगोस्वर संबंधिनो यालुलातिभसतोत्यादिसंख्याः प्रत्येकं तासामेकोपृथक्

टा ८ स्वभिभेत्के योग्योषोलयोर्मध्ये चानुरधोयश्च दूतश्चोयादमिक नतदागदारोगोजीवेव दूत

योगसाम्यस्थाप्तिसेवारोगीमयते उदाहृतिष्ठु मत्रदेवदत्तस्यनामाक्षरोकाद्भागशेषः यतेद

तेदूतनामाक्षरांकाद्भागशेषे त्रयं एव मत्रदेवदत्तस्यमरणं निर्दिशेत ७३ राम
१८

साध्यस्य संबंधस्य संबंधगतस्य स्वदारीदासीशिष्यादेर्नाम वर्णाः संबंधिनोंकाः साध्यां
तेन चैवं ककठवर्णे चत्वारो वर्णा एकादशाद्वाराः एतन्संबंधिनो वर्णाः ते अकठवादयस्तत्संबंधिनस्त्वंकाः न
६ न६ नु६ न० गा३ अ५ मा४ नु० नि० स्न० गा३ दा० सा एतेन एकादशास्सा साध्यांकाः अस्माध्यानामादेः स्वरसंबंधिन
एकीकृता दाशा अष्टभक्ताः शेषः साधकनामादेः संस्थाप्य भागावशिष्टा साधकाद्दूनं यदा साध्यस्य साधको
ऋणप्रदः अधिके तु गृह्णाति साध्य एव साधकाद्धनमिति भावः साधकांकास्तु तत्र वर्णास्तु क२ र२ म५ न०
र२ य१ न० म४ व४ गा३ एतेन एकादश अत्रापि साधकनामादेः संबंधिनोंकाः एकीकृता अष्टभक्ता मा०

साध्यंकाः अवकठवादयस्त ६ न६ नु६ न० गा३ अ५ माध
नु० नि० स्न० गाः ३ दा० साः क२ र२ म५ न० न० र२ य१ न०
म४ वं गाः ३ साधक ऋणम् अधिकशोधनादत्र ॥ ७८

ध्यांकशेषाद्दूनं शेषे साध्य ऋणप्रदः अधिके तु गृह्णाति उदाहरणम् यथा रामस्य सीतायाश्च ऋणध
नशोधन यथा रामसाधकस्तन्नामादेः रांकाः र आ२ म५ अ१ एवं संकाः २ सीता साध्यानन्नामादेः सी
का॰ स॰ ई॰ त३ आ६ एतदेकत्र २ उभयोरपि शेषौ १ १ अत सीता रामस्य ऋणप्रदा ७६ इति ऋ

छायापुरुषस्य हृदये चेद्छिद्रं प्रपतेत्तदा मासत्रमामाज्जीवति शरीरहृदये चेदृश्यते छायापुरुषस्त-
दानीमेवमरणं जानीयात् छायापुरुषे वेसे पूर्णोत्तरे प्रवृद्धे वर्षमध्ये रोगो मरणं न भवदिति सन्नायं तयं ७९
स्नातस्य पुंसः करादेः कराणि हस्तमुखपार्श्वे हृदयानां प्रथमं तद्रतारो-
गेभ्यः पूर्वशोषे पूर्वोक्तः सौकोक्तफलं योज्यं यथा द्वादश मत्तद्रशणकाद्भिः त्रिवर्षाणि तस्य जीवनं सर्वाद्रागस्य
सर्वशोषे प्रथमतः शोषे षण्मासमध्ये तस्य मरणं विनिर्दिशेत् ८० शिरसि काकाः ईहृद्दत्तेन्यक्ले सति अस्य संपुट-
सलंदंडः प्रकोष्ठच्छिन्नानवेदृष्टस्तदा षण्मासातः षण्मासमध्ये तद्वयेन भवेत्

हृत्पुंधहृष्यमनिसंख्यमासानि देहदृष्टोत्स्मृतिरत्रदेव संपूर्णाहृष्टानुनवर्षमध्ये रोगो मृतिर्नैतिव
र्तिसन्न्ये ७९ स्नातस्य करादेः पूर्वशोषे प्रागुक्तवत्फलं सर्वाद्रागस्य हृच्छोषे सरागसाम्प्रतरेमृतिः
८० हस्तेन्यतो शिरसि यदि नच्छिन्नदंडोमपृष्ठः षण्मासात्तेनमरणमभयसंपु हस्तयोस्तु न्यस्तेशी-
र्षे यदि चकटली कोरकाभं तदंतरष्टं नाभीमरक्तिमत्र नचेत्प्रशोफान मृत्युः ८१ ... दान्याद्ह॥
इमानि चिह्नानि विचार्य्य योद्धुं विनिश्चयं चायुषएव याचात् आहृहिमुखं शाकुने स्वदेहचि-
ह्नानि वाद्यैः शाकुनैः किमन्यैः ८२ श्रीराम॥

इति संपुटे हस्तयोस्तु शीर्षेनतदंतः प्रकोष्ठयोरंतरालं यदि
रंभाकलिकान्तुल्यं भवेद्दृष्टं तदा न मरणभयं अथ जनेचेत्स्वप्रशोफा स्वकीयं पुत्रन नेनतरे तदा न मृत्युः
स्यादिति तयं ८१ इमानि चिह्नानि प्रागुक्तानि शरीरे भवानि त्वायुषः सता विनिश्चयं एवयोद्धुं शान्त्रमियो-
याति नत्वस्याप्युष्मानकथामिति शाकुनमंत्रैः आयुषो निश्चयः स्यात् आयुरिति हियतः कारणात्स्वदे

प्रस्नप्रश्नवाक्यमदृतोऽक्षयोर्हृत्लतिकायां प्रमितिः प्रमाणं केनैकेन भूयः
पुनः खेन रन्ध्रार्धं यत्प्रमितं तेन त्रिभिर्भक्ते तच्छेषं अष्टके तदा जीवनं निर्दिष्टं दूर्धवस्तु शिष्टरोगं विनिर्दि
शेत् शून्ये शेषे तु तन्मरणं ब्रूयात् तदपि वर्षो स्वरवशात् घाम ततिथि मासमेव वदेत् ॥२८॥

प्रातःकाले मेघानां छादिते रवौ अनावृते स्थले स्थित्वा केऽपि
एकासे कृत्वा मुखालिष्टेति एन निर्मिषनिमेषरहिते च दृष्टीकुर्वन् स्वांस्वकीयां चिरं चिरकालं याव

प्रस्ने हृल्लांच प्रमितिः कुयुक्ताभूयो खरनिष्ठीलरहता घणेषके केऽपि जीवितं खेरति कन्नोम्र
तिर्नभवेन्नतिथ्यां मरणाभिधायाम् ॥२॥ प्रातःसूर्य गते रवावनिमिषं छायां गलेमा चिरं
दृष्ट्वोर्ध्वनयनेन यमितत तरं छायानरं पश्यति तत्करणं मकरान्मपार्श्वे हृदयाभावे नरो कोऽपि
स्वांदिकृ १०म् १ मास ३ दिर समा शिरो विगलिते मासा लघुड्डीवति ॥२८॥

दुलस्य लेपट्टे च ताद्दृष्टीभ्रुनिमिषेश्वने त्रेऊर्ध्वे दृष्टेन नयनेन नतिततरं स्तुतिप्राये नभ्वेते छायानरं छा
यापुरुषं पश्यति एवं प्रकारे तात्पर्यदोदितं विमलरात्रिषुछायापुरुषो दृश्यते एवं दृष्टपुरुषेफलमा
ह तस्य छायानरस्य कर्णाभावदर्शने केऽपि द्वादशवर्षाणि जीवति अंसाभ्यां कराभ्यां मासेन मुखेन पा
र्श्वाभ्यां हृदयेन च विनाच्छायापुरुषदर्शने केक्रमात् पूर्वोक्तानि [illegible] एकद्वित्रिसंख्यानि जीव
तीति संबंधः शिरे विगलिते द्वीपिरपुरुषच्छायार्दर्शने षण्मासान् जीवतीति श्लोकार्थः ॥२८॥

[illegible]

नात्र प्राकृतेनेत्यर्थः ८३ ... ॥ श्रीकालेन पूर्वकं स्वपूर्वनाम नायन पूर्वकं संबंधः ॥ वत्स

प्राक्तन स्वर शास्त्र सारमेतत्यदि संक्षिप्यमयाल्पगादि सर्वं गुरुभक्तिनुबोधधर्मवृत्तैः स्फुरता
दृष्टमौक्तिकार्थसिद्धौ ८३ वंशो वत्स मुनीश्वरस्य शिवदासाख्यो गुरुख्यातिमान् संस्थाद्भि
चिरावपस्यजनकः श्रीसूर्यदासो जनि ॥ यस्मात्तुर्यश्रमादिप्रोद्दशविंशालाद्याव लब्धा
व्यधात्मत्प्राज्ञः स्वरशास्त्रसारविचितं रामाव सन्नैमिषे ॥ ८४ ॥ समाप्तोयं समरसारः

मुनीश्वरस्य वंशोऽउत्तप्रसिद्धे शिवदासाख्यस्य जनकः संस्थाद्भूहस्पतिः तच्चमभेवाजयेयत्वात् श्र
भिचिर ––– चितिकारित्वात् श्रीसूर्यदास नामाजनि जन्मायेति संबंधः यस्मात्तुर्विंशालाद्याय
शास्त्रापतित्रयेणोद्भूतेन दशादिशोऽवलोकविलितासमचंद्रनामासोमयाजीकवि नैमिषे ... चसमा
ज्ययात्स्वरशास्त्रे तत्स्यः सारोभुपुक्तैः सतस्य विचितसचये व्यधात्कद ८४ ॥ इति ... कर्ता
मयाज्ञिविरचिते समरसारस्य टीका याम रतेकता समाप्ता ॥ शुभमस्तु ...

गा भूयात्

सा.ता.

१९ शुभशुभसंवत्सरेऽस्मिन्श्री नृपति विक्रमार्कराज्यात् संवत् १८२४ शुभमस्तु लेखकपाठकयोः